

ČESKOBRATRSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

RODIČE, RODINA

- 11 Proměna evangelické rodiny - D. Ženatá
- 27 Mládež: Židle duchovního života - J. Pechar
- 45 Diakonie pomáhá na jižní Moravě - A. Rozbořilová
- 48 Otevřený dopis církvi z Ústeckého seniorátu - T. Jun

DRUHÉ KOLO PŘIJÍMACÍHO ŘÍZENÍ

na Evangelickou teologickou fakultu UK

Bakalářské a magisterské studijní programy

- Sociální a pastorační práce
 - Teologie křesťanských tradic
 - Evangelická teologie
-
- Komunitní krizová práce - Diakonika
 - Teologie - Spiritualita - Etika
 - Evangelická teologie

Přihlášky přijímáme do 10. srpna 2021

etf.cuni.cz

facebook.com/etfuk

podcast

NOVÝ POŘAD OD LEDNA 2021

NOVÝ DÍL

KAŽDÝ MĚSÍC

soundcloud.com/ecirkev

ČESKÝ BRATR

ČESKOSLOVENSKÁ
KŘESŤANSKÁ
FEDERACE

pa
ra
bib
le

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *A. Wřana*
- 7** Rozhovor s Ivanem Ryřavým
– *J. Plířková*
- 11** Proměna evangelické rodiny
– *D. Źenatá*
- 13** Církev jako rodina – *J. Hofmanová*
- 15** Z ráje až do nebe – *J. Pechar*

MLÁDEŹ

- 27** Źidle duchovního Źivota – *J. Pechar*
- 28** Máme místo pro Marii?
– *E. Foukalová*
- 29** Farizeus a celník – *M. Lapáčková*

MOJE CÍRKEV

- 31** A co ty peníze? – *P. Štulc*
- 34** Rozhovor s Bárou Veselou
– *M. Lukášek*
- 37** Výročí válečného kostela – *J. Bureř*
- 38** Církevní granty – *V. Zikmund*

DIAKONIE

- 44** Oáza ve centru města – *A. Šůra*
- 45** Diakonie pomáhá na jiřní Moravě
– *A. Rozbořilová*

SLOVO

- 48** Otevřený dopis církvi z Ústeckého
seniorátu – *T. Jun*
- 50** Philip Potter – *G. Frey-Reininghaus*
- 52** Reportáž psaná ve studiu
– *A. Rozbořilová*
- 55** Vidíme-li novými očima, dějí se
nové věci – *M. Zikmund*
- 57** Jak je důležité snít společně
– *Š. Grauová*
- 60** Poslední slovo – *J. Plířková*

ÚVODNÍK

Pravá rodina

Rodinou se zaklíná kdekdo, od pravicových extrémistů po bigotní křesťany. Pojem *rodina* je štít, kterým lze hájit téměř jakoukoliv pozici. Rodina je přece nedotknutelná. Není mezi lidmi ničehož cennějšího.

Rodina je samozřejmě důležitá, to bych si nedovolila nikterak rozporovat. Je nedocenitelná a nenahraditelná. I proto nejspíš její podoba budí tolik vášní. Máme tendenci ji hníst do různých formiček.

Odmalička jsme učeni k tomu, že rodina je žena a muž, kteří Źijí ve svazku manželském a v něm vychovávají své ratolesti. Opíráme se přitom tu o právo, tu o tradici. Šermujeme pojmy jako „tradiční rodina“, které jsou vágní a floskulní. Jenže takové pojetí potom diskvalifikuje každého, kdo by se do téhle škatule nevměstnal. Neubliřujeme tím? Nemají to tihle lidi už tak těžší? Nevytváříme frustrující tlak na mladé lidi? A musí být „tradiční“ rodina vřdycky lepší? Co domácí násilí, alkoholismus, nevěra?

Soudit, která rodinná konstelace je ta pravá, bych se neodvážila. Naštěstí to není pravomoc lidská. Když přemýřlím nad esencí rodiny, je to pro mě v první řadě Boží dar. Je to pořehnání. Rozumím tomu tak, že rodina je tu proto, že Pán Bůh toužil, abychom řili v bezpečném a láskyplném prostředí.

Ostatně i my, křesťané, tvoříme rodinu. Nejen mezi sebou jako sestry a bratři, ale právě i s Hospodinem. To on si nás, všelijak rozbité, pokroucené, nedokonalé, nezapadající a vřbec takové podivné, adoptoval. Zamiloval. To on nás přijal za své děti, kterým je nebeským Otcem. Jeho lásku dostávají stejně sezdání manželé s dítětem, homosexuální pár, svobodná matka s nemanželským dítětem, pár řijící „na psí knířku“, bezdětní manželé i nevlastní rodina. Budiř nám to vzorem, aby i církev byla tímto bezpečným a láskyplným prostorem. Přála bych si, aby se v ní všichni cítili přijímání takoví, jací jsou. Stejně jako v rodině.

Adéla Rozbořilová

Jubileum ekumenické teologie

Institut ekumenických studií (IES) oslavil 25 let svojí existence. Slavnostní setkání při této příležitosti se uskutečnilo 12. června v Černošicích. Pozváni byli nejen studenti, absolventi a pedagogové IES, ale také další přátelé ekumenického dialogu.

Neformální ceremonii zahájil současný ředitel Institutu ekumenických studií Petr Janděsek, zdravici pronesli také jeho předchůdci: Martin

Vaňáč, Ivana Macháčková a Ivana Noble. Ti ocenili přátelskou atmosféru, která na institutu panuje, projevíli vděčnost za uplynulých 25 let jeho fungování a vyjádřili naději v perspektivě dalšího rozvíjení ekumenického rozhovoru (nejen) mezi českými církvemi. Poděkovali také Evangelické teologické fakultě, která studijní program zaštitila a v jejíchž prostorách probíhá většina výuky.

Mezi ETF a IES panují dlouhodobě velmi vřelé vztahy, což řečníci také vyzdvihli. Připomenuto bylo několik osobností, které změnily tvář české ekumeny: Jan Sokol, Pavel Filipi, Oto Mádr, Radim Palouš či Petr Pokorný. Ti všichni také vznik Institutu ekumenických studií osobně podpořili. Komorní ceremonii zakončila společná modlitba.

Občanské sdružení Institut ekumenických studií v Praze (později registrováno jako zapsaný spolek) bylo založeno v roce 1995. Hlavním

posláním sdružení bylo zřízení stejnojmenné školy a podpora dalších aktivit, napomáhajících ekumenickému dialogu. Mezi roky 1996–1999 provozovalo školu občanské sdružení samostatně.

V roce 1999 byl studijní program převzat Evangelickou teologickou fakultou UK jako bakalářský studijní program „teologie křesťanských tradic“. Sdružení nadále zajišťuje aktivity související se studijním programem. V roce 1999 byla proto uzavřena smlouva o spolupráci mezi ETF UK a sdružením a o vzájemné podpoře.

V současnosti na IES působí řada renomovaných pedagogů (Ivana Noble, Ivan Štampach, Ladislav Heryán ad.), na výuce se podílejí také někteří pedagogové ETF (Jiří Mrázek, Petr Sláma, Jan Kranát ad.). Celkový počet studentů oboru teologie křesťanských tradic se pohybuje kolem padesátky. Jsou mezi nimi zástupci různých křesťanských denominací.

ARO

Evangelická církev má dvě nové faráře, jednoho faráře a jáhna

Před komisí pro hodnocení absolventů vikariátu a jáhenské praxe se konaly 14. června 2021 závěrečné pohovory dvou budoucích farářek, jednoho faráře a jednoho jáhna. Roční práci zájemců o kazatelskou službu hodnotí jejich mentoři,

u nichž vikariát či jáhenskou praxi dotýční absolvovali. Dále se hodnotí celá řada dalších studijních a praktických povinností, včetně vypracování zadané písemné práce.

Po rozhovoru se synodní radou a na doporučení komise převzali všichni adepti Osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře/jáhna ČCE. Úspěšnými absolventy vikariátu 2020/2021 a posilou farářských řad jsou sestry Michaela Najbrtová a Anna Pokorná a bratr Richard Vlasák. Jáhenskou praxi splnil bratr Aleš Zapletal. **Hof**

Ekumenická modlitba připomněla 400 let od popravy představitelů stavovského povstání

V pondělí 21. června 2021 v Praze na Staroměstském náměstí uspořádaly Česká biskupská konference a Ekumenická rada církví v ČR (ERC) setkání s připomínkou památky popravených představitelů stavovského povstání v roce 1621.

U příležitosti této události vydala ERC prohlášení. Stojí v něm mimo jiné: „...po 400 letech marných pokusů o dominanci jednoho nad druhými víme, jak je tolerance důležitá pro nás, křesťany všech denominací. Zakoušíme, že i názory, které zprvu nemůžeme přijmout, nás v trpělivém rozhovoru mohou posunout kupředu při hledání společné cesty. Již v listopadu 2020 jsme na místě památné bitvy na Bílé hoře a u smířčího kříže deklarovali, že jediným spojovatelem našeho směřování je Ježíš Kristus. Vzal na sebe naše hříchy vzájemného povyšování a netolerance, abychom mohli jít cestou jeho jednoty, tak jak se modlil ve své velekněžské modlitbě (Jan 17).

Dnes a stejně tak i v čase, který je před námi, chceme společně žít jeho láskou, která přijímá všechny, kdo k němu přicházejí s pokorou,“ uvádí představitelé nekatolických církví, sdružených v ERC.

Pohnutým obdobím církevních dějin 17. století se v minulých letech zabývala také ekumenická komise. Výstupem jejich práce jsou mimo jiné pracovní listy, které srozumitelnou formou tlumočí dějinné události, které na dlouhá staletí ovlivnily náboženský, politický i kulturní život v našem regionu. Tři z nich jsme distribuovali spolu s tištěným vydáním časopisu Český bratr, čtvrtý, nejnovější, je možné najít na stránkách e-cirkev.cz nebo ekumenickarada.cz. **Hof,**

foto: Martina Řehořová, clovekavira.cz

Luterský svaz zvolil novou generální tajemnici

Rada Světového luterského svazu (LWF) zvolila v sobotu 19. června 2021 poprvé na pozici generálního tajemníka zástupce regionu střední a východní Evropy. Protestantská teoložka Anne Burghardt z Estonska je zároveň i první žena, která bude tuto funkci zastávat.

45letá Anne Burghardt působí na Teologickém institutu Estonské evangelické luterské církve a také jako poradkyně své církve pro mezinárodní a ekumenické vztahy. Po svém zvolení poděkovala za důvěru a zdůraznila, že je to pro ni velká čest i odpovědnost.

Od svého předchůdce Martina Jungeho převzme úřad 1. listopadu 2021. Chilský teolog Junge byl generální tajemník LWF od roku 2010 a v roce 2017 byl znovu zvolen na druhé sedmileté funkční období. Před rokem ale oznámil svou předčasnou rezignaci.

Druhý kandidát, který se v letošní volbě spolu s Anne Burghardt o vedoucí post ucházel, byl zimbabwský teolog Kenneth Mtata.

Celosvětové církevní společenství LWF sdružuje 148 církví s luterskou tradicí. Zastupuje tak více než 77 milionů křesťanů v 99 zemích světa. Českobratrská církev evangelická je jeho členská církev od roku 2004. Prezident je od roku 2017 nigerijský arcibiskup Panti Filibus Musa.

Daniela Hamrová

TÉMA

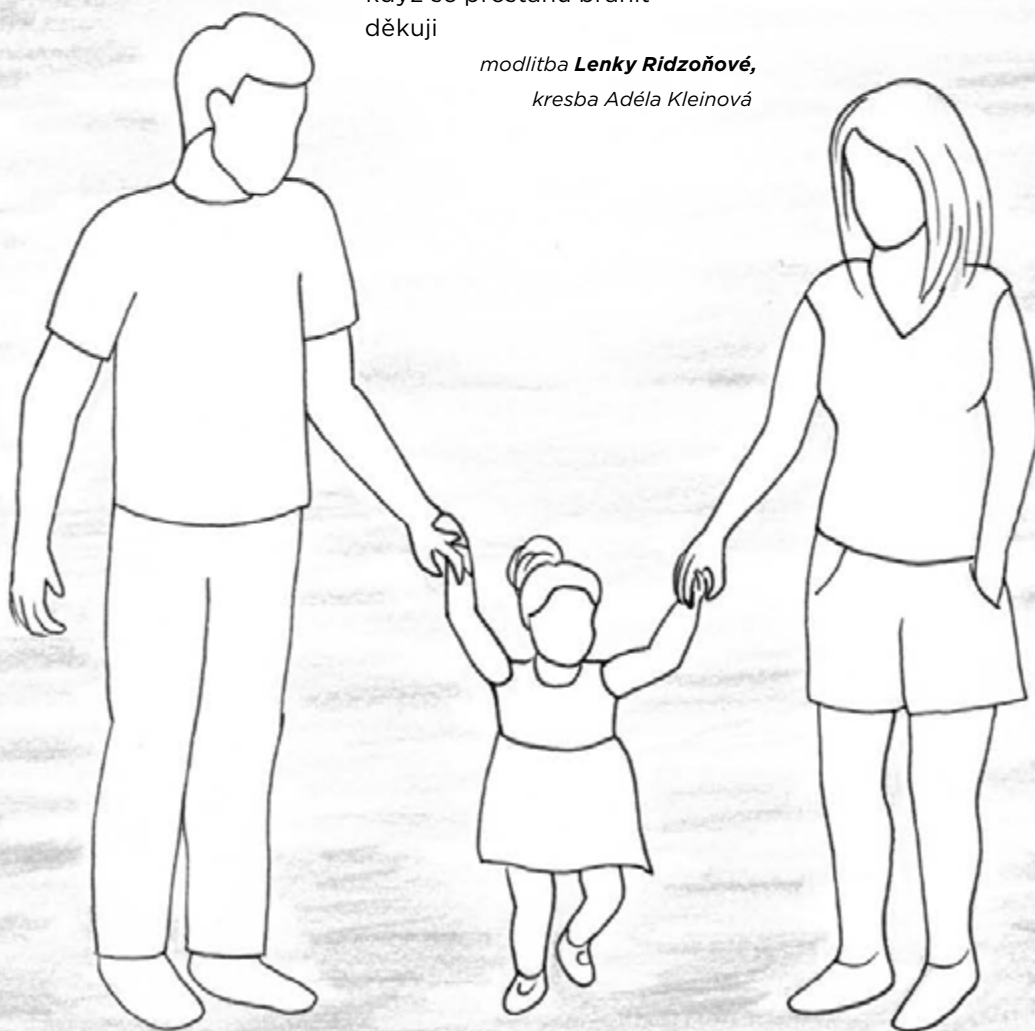
někdy je to těžké
být sám

o své nejistotě smutku vinách
ti mohu říct
Pane Bože

nemusím hledat výmluvy
Pravdo
která mě vidíš laskavýma očima

tvůj pokoj přichází
když se přestanu bránit
děkuji

*modlitba **Lenky Ridzoňové,**
kresba Adéla Kleinová*

A nikdy jinak

Ježíš se rozhlédl po těch, kteří seděli v kruhu kolem něho, a řekl: „Hle, moje matka a moji bratři! Kdo činí vůli Boží, to je můj bratr, má sestra i matka.“ (Mk 3,34n)

Od církve se často očekává, že bude strážkyně tradičních hodnot. Rodiny především. Tímto dnešním slovem ovšem Ježíš roli rodiny velmi relativizuje. Když si přečtete ten příběh celý, uvidíte Ježíšovu matku Marii a jeho bratry, jak stojí venku přede dveřmi. Ježíš se k nim nehlásí, a místo toho dokonce říká, že bližší jsou mu ti, kdo spolu s ním plní Boží vůli.

Mnohým z nás by to mohlo připomenout situaci, když třeba i nám jsou lidé ve sboru bližší než členové vlastní rodiny. Ve sboru si dokonce navzájem říkáme „bratře, sestro“ a sbory budujeme na způsob velkých rodin, na mezilidské blízkosti nám záleží. Ježíš na tomto místě evangelia dokonce hodně nečekaně řekne, že ten, kdo věří, se může stát jeho matkou – tohle asi v katolickém kázání neuslyšíte. Ve smyslu, že v nitru křesťana se rodí Kristus, obnovený obraz Boží. Že Kristus je s námi spojen až tělesně.

Takže zpátky k naší otázce: Nakolik tedy Nový zákon zpochybňuje roli rodiny? Ježíš sku-

tečně říká, že vztahy, v nichž se s někým shodneme ve vůli a ve víře, jsou pro život člověka důležitější než vztahy pokrevní. I Pavel to řekne podobně: „Nežiju už já, ale žije ve mně Kristus.“ A dvakrát používá obraz, že Ježíš je hlava církve a my její údy. Takže zase řeč o jednom těle, zase o sjednocení jedinou vůlí. Ale zároveň si všimněme, že i v myšlence manželství je přece něco podobného. Že se dva snoubenci pro sebe rozhodnou, uvolní své rodinné vazby, „opustí svého otce i matku“ a žijí především spolu a pro sebe. „A budou ti dva jedno tělo.“

Vlastně jsou ty dva obrazy tělesného sjednocení v Bibli vedle sebe: sjednocení s Kristem a sjednocení manželů. Ostatně jedině v těchto dvou případech Nový zákon říká, že se lidé mohou tělesně sjednotit. Splynutí s Kristem, splynutí manželů. Obojí je silné záslíbení, obojí je těžký úkol. A myslím, že není těžký až dnes, že to nikdy nebylo jinak.

Aleš Wřana

ROZHOVOR S PSYCHOLOGEM IVANEM RYŠAVÝM

Farář neví, kam dřív skočit

Ivan Ryšavý se narodil v Brně. Po gymnáziu vystudoval evangelickou teologii, dále psychologii na Filozofické fakultě UK a pak ještě absolvoval doktorandské studium psychologie náboženství na fakultě sociálních studií v Brně. Pochází z tradiční evangelické

rodiny, působil jako farář 12 let v Hořicích a potom 21 let v Kroměříži. Od roku 1997 se věnuje psychologii, teď hlavně pěstounským rodinám a zároveň rodinám, o které se stará orgán sociálně-právní ochrany dětí, tak zvaná „sociálka“.

Statistické údaje, které se týkají situace kolem manželství v České republice a zároveň počtu dětí žijících v neúplných rodinách, jsou alarmující. Určitě je to o hodně jinak, než třeba před 50, 100 lety. Dalo by se říct, že tento posun je vidět i za tu dobu, co se téhle problematice věnuješ ty sám?

Za těch 23 let?

Že by za tu dobu počet rozvodů stoupl, to bych neřekl. Ale rozhodně přibývají ty „sešívané, patchwork“ rodiny. Noví partneři, mají jedno dítě z ženina vztahu, druhé z mužova vztahu, a teď mají jedno spolu. Ty kombinace jsou někdy až bizarní. Když jsem začínal, tohle prakticky neexistovalo.

A nějaká další výrazná změna?

Úplně se proměnila situace, v níž se nacházejí snoubenci. Když jsem kdysi jako farář oddával, bylo normální, že přišli dva mladí lidé, chodili spolu rok, dva a chtěli se vzít. Dneska jsou spolu osm, deset let, třeba mají i dítě. Když se ptám, zda jsou ještě zamilovaní, ta otázka je překvapí – to už dávno ne. Mají za sebou zákonitě už první partnerskou krizi a je to takové erotické přátelství, o kterém mluvil Zdeněk Matějček. No a chtějí, aby děti měly stejné příjmení, tak to „doplní“ tím sňatkem. Tihle lidé jsou dnes jasně ve většině, aspoň co vím od farářů. Je to paradox – Češi na církev kašlou, a přitom faráři ve velkých městech se můžou „uoddávat“! Klidně mají 30 svateb za rok. Dotyční s církví nemají nic společného, ale chtějí, aby je oddal farář. A nejlíp někde na louce.

Ale proč farář, když s církví nic společného nemají?

Dnes už manželství nadržuje ten vnější, sociální korzet ve smyslu, že rozvod je ostuda, žena by byla bez peněz... Drží to pohromadě jen tím „chceme být spolu“. To je ale křehké, a tak se nečekaně a nevysvětlitelně stane: „Nevíme, co to způsobilo, ale podělalo se to, už to není jako dřív.“ Takže ti dva tuší, že to chce ještě něco – tu kapičku štěstí, tu milost shůry. No a pro tu se jde k faráři.

Dalo by se říct, zda máš v té své práci nějaké hlavní téma? S čím lidé přicházejí především?

Že by nějaké téma jasně vyčuhovalo, to bych neřekl. Jedna skupina jsou ti snoubenci, o který jsem teď mluvil. Druhá skupina jsou mladí, znuďení, prázdní lidé, generace vyrostlá na mobilech a tabletech, pro kterou je všechno dostupné, všechno musí být rychlé... Film *Sedm statečných* se jim nezdá, protože je to zdoluhavé. Všechno mají rychle a snadno, a nakonec cítí prázdnotu. Na rozdíl od někoho, kdo dlouho šetřil, než něco

získal, co se o dívku dlouho ucházel, oni mají v mobilu aplikaci, kterou toho druhého seženou a hned jsou „v posteli“. Nic není vzácné, nic není posvátné. Zamilovanost, která se v té citové plochosti konečně objeví, pomine a nastávají hnusné boje o děti, o peníze, začíná nepřátelství a destruktivita. A ještě s jedním tématem se potkávám, nazval bych to „dítě je modla“. Dětský úsměv dává těm dvěma satisfakci, cítí štěstí. A z dítěte se stává modla, ve všem se mu ustupuje a rodí se malý tyran. Spratek, co nesnáší frustraci.

Já bych řekla, že před těmi 50 nebo více lety se lidé tolik nerozváděli, protože se to neslušelo. Ale jistě měli trable taky, a leckdy velké. Známe to z knih, filmů... Dnes se rozvedou raz dva a jsme u těch varovných čísel – 50 procent svazků se rozchází.

Tenkrát by žena s dětmi byla bez toho muže opravdu ve velmi těžké pozici. A co by řekli rodiče, co pantáta! I ta instituce sama lidi opravdu držela. Když se dnes ptávám sedmdesátníka, osmdesátníka, třeba vdovce, jak na svou ženu vzpomíná, co ona měla ráda, jak se kdy cítila, řekne „nevím, my jsme o tom nemluvíli“. Chodili do práce, dívali se na televizi. Ale nějaká důvěrnost, sdílení vnitřního světa? „Nekrademe, neopíjíme se, dokonce chodíme do kostela. Tak je to v pořádku, ne? Co bychom měli s maminkou řešit?“ Ale byli spolu, drželi se.

Ovšem pak byly ty svazky, kde muž byl opravdu násilník a opilec a žena trpěla a neměla východisko. Takže to, že se dnes snadněji rozejdou, já z tohoto hlediska vidím jako velké plus.

Když mluvíme o těch párech, kde muž je alkoholik nebo ženu mlátí nebo obojí, je jeden známý fenomén – existují ženy, co v takovém svazku setrvávají, přes všechny ty hrůzy prostě neodejdou. Máš pro to vysvětlení? Setkáváš se s tím?

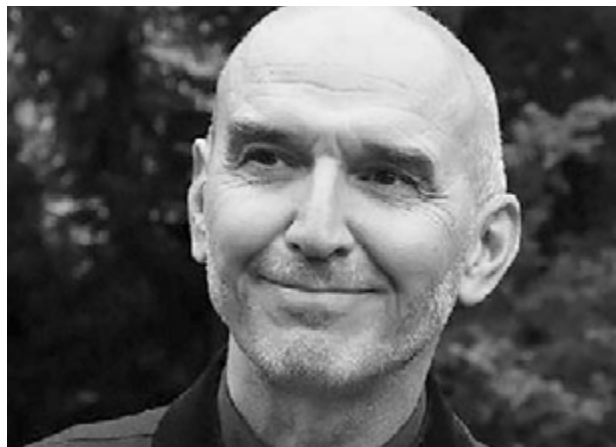
Vlastně to z praxe moc neznám, tak spíš řeknu, co o tom vím z teorie: Jednak to může být opakovaný vzorec z původní rodiny. Jednak to může být „žena trpitelka, hrdinka“, která tak získává status v očích svých i v očích druhých.

Ale jeden příklad se mi vybavil: Oba vysokoškoláci, v rozvodové situaci. Když jsme se ptal toho pána na jeho ženu, řekl: „To není žena, to je paskvil.“ Když jsem mluvil s tou paní, říkala pořád dokola, že je k ničemu, že je úplně nemožná a že by bez toho muže nic nedokázala. On jí prostě vsugeruje tu její bezcennost, to, že bez něho nezvládne nic. A ta paní se ho drží, i když on o ní říká, že je paskvil.

Souvisí to s takzvaným „stockholmským syndromem“ (původně známým z oblasti únosů) – to je závislost oběti na pachateli až tak, že oběti začnou po čase ty únosce milovat. Pak je ta situace pro ně snesitelnější: „Vždyť je to vlastně správné, oni to myslí dobře.“ To je přece známé i u dětí – než aby dítě přiznalo, že táta je vlastně hnusák a zvrhlík, začne věřit tomu, že sám moc zlobil, a tak si bití zaslouží.

Rozvody jsou tedy dnes časté. Dá se říct, že nějaká příčina je převažující?

Rozmazlenost, znuděnost, neochota snášet frustraci. Návyk, že všechno mám hned. To souvisí už s tím dětstvím, jak jsem o tom mluvil. No a zamilovanost opadne a ti méně zralí z toho vyvodí, že ten druhý je vlastně nesnesitelný. Patří k tomu taková pseudoracionalizace – „Já jsem chtěl zachránit sebe a děti, tak jsem si musel najít milenkou.“

A to další – dnes přibývá rozvodů ve středním a vyšším věku. Žijeme zkrátka příliš dlouho. A když se ta důvěrnost nekultivuje a vášně upadá, tak co?

Taky se ztrácejí kultivující prvky, jako bývala církev, vliv autority, jako býval „pan učitel“! To všechno mizí.

A co děti? Co s nimi, když se ti dva rozejdou? Ideální není nic, tak jak tedy?

Teď je módní ta střídavá péče. To může být dobré, ale nemusí. Co je důležité – aby ti dva o sobě před dětmi mluvili pokud možno hezky. „Ano, půjdeš teď k tatínkovi, to bude hezké, on tě má rád, tak pa.“ Já se často bohužel setkávám s opakem, jeden rodič toho druhého před dítětem pomlouvá. Říká se tomu „syndrom zavrženého rodiče“. A to dítě se tak dostává opravdu do překérných situací – když je chlapeček u maminky, bojí se dát najevo, že má rád tatínka, aby tu mámu nezarmoutil. Sám u toho někdy ►

asistuju – dítě jde k tatínkovi a před maminkou se tváří zkroutěně a ona mi říká: „Vidíte, on se tam bojí jít!“ Ale táta mi pak řekne, že jakmile zmizeli z dohledu, kluk mu skočí kolem krku a dá mu pusku. Tohle ty děti opravdu mrzačí.

A když ty se s tím opravdu setkáváš, můžeš pro to něco sám udělat? Dá se s tím nějak hnout?

Nedá, je to šílené. „Když je má žena paskvil, musím před ní přece děti zachránit. Že by měla nějaké dobré vlastnosti? No to ona se přetvařuje! Jak mám o ní před dětmi mluvit hezky?! Přece jim musím říct pravdu, nebudu jim lhát!“ A je to i horší, extrémní: „Tatínek nás nemá rád a má nůž, on zabodne mě i tebe.“ Tohle slyší třeba šestileté dítě. A pak má k tomu tatínkovi jít.

Pravda, jsou i případy, že ten zavržený rodič se děcka radši vzdá, než aby je dál vystavoval takovému zničujícímu pnutí. Jako v tom příběhu dvou žen, svářících se o dítě, které rozsoudil král Šalomoun...

Ti tví klienti tedy většinou z církevního prostředí nejsou. Nicméně to, že jsi křesťan, se v těch rozhovorech musí nějak projevit. Uplatňuješ ty své křesťanské postoje i nějak viditelně?

Explicitně ne, to mně i etický kodex zapovídá. Ale implicitně ano; často mě nad těmi psychologickými poznatky v literatuře napadne – no tak vidíte, co jste objevili, a Ježíš to věděl dávno před vámi.

Co se třeba dá v praxi uplatnit, to je „zlaté pravidlo“ – „Jak chcete, aby lidé jednali s vámi, tak jednejte vy s nimi.“

Jsi vlastně coby psycholog v kontaktu s lidmi z naší církve? Vyhledávají tě?

Někdy ano. Ale zmíním tady takovou pochvalu evangelických manželství: Jednou jsem měl jednom našem sboru program o manželství, který se týkal takzvané trojúhelníkové teorie lásky, podle níž lásku tvoří tři základní složky: vášeň, oddanost a důvěrnost. Celkově v populaci je to

dnes tak, že vášeň klesá už tak po dvou letech manželství, důvěrnost asi po 15 letech. A oddanost mírně roste – „Já jsem to slíbil, tak s ní budu děj se co děj. Když upadnu, ona mě zvedne, uvaří mi tu dietu; my se potřebujeme...“

Účastníci toho programu si to mohli i se svým věkem zaznamenávat. Oddanost vyšla vysoko, ale podobně vysoko nad průměrem byla důvěrnost, ba i vášnivost. A to i ve vysokém věku. Tak z toho ti naši evangelici vyšli dobře! Pořád bych řekl, že situace v církevním prostředí je lepší než ve většinové společnosti. To prostředí je kultivující. A pak jsme většinou obklopeni vzory, které nechceme zklamat. Což u té většiny taky není běžné – „nemám, koho bych zklamal,“ říkají mi často klienti. My máme takových spoustu, ne? A nad to nechceme zklamat církev a Pána Boha. To není málo.

Čím skončíme? Chtěl bys něco dodat?

Horně přemýšlím o předávání víry v rodinách. Základní negativní pojem křesťanství je vina. Viny vyznáváme u večeře Páně, Ježíš za naše viny zemřel... Jenomže už i generace čtyřicátníků, natož dvacátníků zrovna vinu jako svůj základní pocit či problém nevnímá. Možná prázdnotu, samotu. Takže když ta naše církev nabízí těm mladým řešení problému viny, málo je to osloví. A já si myslím, že to je základní příčina, proč málo těch mladých v církvi zůstává.

A ještě druhá věc – dnes je dost lidí, kteří mluví o spirituální zkušenosti. Tuhle jeden presbyter řekl, že na bohoslužby chodí, aby měl zážitek svatosti. Žádné setkání s osobním Bohem! To posvátno nemá pro něho personální charakter; a toho přibývá. Ale my těm našim dětem říkáme, jak má Pán Bůh radost, jak se zlobí a tak dále. Tak

mám obavu, že naše teologie nevede s touhle soubudou spiritualitou dialog. Že zůstáváme příliš v těch tradičních schématech. A bojím se, pokud těm mladým budeme nabízet odpovědi na otázky, které jejich otázkami nejsou, že je budeme ztrácet čím dál víc. Tak s tím prosím něco udělejme!

připravila **Jana Plíšková**, foto: archiv respondenta

OČIMA MANŽELKY FARÁŘE, MATKY DOSPĚLÝCH DĚTÍ A BABIČKY

Proměna evangelické rodiny

Vztahům zub času neuškodil ani v 21. století

Bývali jsme považováni za církev písmáků. Představovala jsem si to vždycky tak trochu jako z televizního seriálu o F. L. Věkovi, který běžel v televizi za mého dětství. Platí to však ještě? Myslím, že moc ne. Přes všechna vydání Bible, jež pestrostí uspokojí estéta i vojáka na zahraniční misi. Život se zrychlil, čas je vzácná komodita. A trávit jej studiem Bible? To je možná tak pro pár hloubavých zájemců či rovnou teologů.

Bývali jsme považováni za církev rodinných klanů. Farářem byl praděd i děd, otec, syn a pak vnuk. Mnozí měli spoustu dětí, dost se dbalo na to, aby partner byl souvěrec, a tak se stávalo, že byl příbuzný pomalu každý s každým. Za dvě stovky let od tolerančního patentu se vystřídal přibližně osm generací a hodně rodin bylo hrdých na svůj původ a držely jej v povědomí. Pamatuju si, jak na setkáních mládeže někdy v sedmdesátých letech minulého století bylo zábavné pátrat, kdo s kým a přes koho je vzdálený příbuzný. Jistá izolace a život v evangelické bublině byly i důsledkem tlaku komunistického režimu. To už více než 30 let (naštěstí) neplatí, do církve přicházejí svobodně noví lidé, životní partneři se hledají a nalézají ledaskde, život společností se individualizoval, rodinná pouta se

rozdrobila kvůli vzdálenostem a možnostem žít jinak. Takže rodinné klany už taky moc nefungují.

Jak tedy vypadá a žije evangelická rodina dnes? Co je důležité a co platí stále, bez ohledu na dobu, ve které žijeme? To jsem se pokusila nahlédnout z několika úhlů.

Z pohledu dítěte

Já práci s dětmi považuju ve sborové práci za nejdůležitější. Sedět v kostele a být v klidu je pro každé malé dítě trochu nuda, a tak fungující nedělní škola či bohoslužby pro děti jsou výborné lákadlo. Ještě lepší jsou pro ně biblické hodiny v týdnu na faře. Tam je více prostoru a času i uvolněnější atmosféra. Děti si zde najdou kamarády, těší se na ně. Ve spoustě sborů navazují na takovouto práci víkendové pobyty někde v přírodě a úplně nejlepší je letní tábor. Strávit spolu takový intenzivní čas, moci pozvat i kamarády, kteří třeba do kostela nechodí, prožít táborovou hru s biblickým obsahem, tak trochu si sáhnout na dno svých sil, poprat se se steskem po rodičích a dokázat sám sobě, že jsem zvládl třeba i noční hlídku – to jsou hodnoty, které formují dětskou duši na celý život. Samozřejmě – můžeme dítě poslat na pobyt s výukou angličtiny či na sportovní tábor, ale pokud ►

je přidanou hodnotou křesťanský náboj, je to ještě lepší.

Z pohledu mladého člověka

Dítě vyroste a přijde čas hledání partnera. Rozhlížet se ve skupině mládeže? Z pohledu rodičů možná tajné přání. Mladí lidé však mají dnes téměř nekonečné možnosti rozletět se do světa. A málokdo si do výběru partnera nechá mluvit. Lásku rozumem nezkrátíš, ta prostě

přijde. Vznikají tak vztahy velmi pestré – mezi evangelíky, mezi věřícími jiných konfesí, mezi věřícím a nevěřícím, mezi křesťanem a vyznavačem jiného náboženství. Oslabuje to víru, nebo dokonce církev? Evangelickou asi ano, ale při rozumném uchopení to jistě obohacuje všechny zúčastněné. Je dost těch, kteří přivedou své partnery do sborového společenství. Smutné je, když partneři nejsou schopni se domluvit, a tak nakonec nechodí nikam. Ačkoli sami toho hodně dostali, vyrostli a dozráli v křesťanském společenství, které je v nejlepším slova smyslu formovalo, neumožní nic podobného prožít svým dětem.

A co *singles*? Někteří prostě na žádného vhodného partnera nenarazili, někteří ho ani nehledají. Nebo hledají a našli – partnera stejného pohlaví. Věnujeme jim ve sboru dostatek laskavé pozornosti? Pro život sboru mohou být požehnání, přece jen mají často více času než uhonění rodiče středního věku.

Z pohledu rodiče

Co jiného si rodiče přejí, než aby jejich děti byly zdravé, šťastné, samostatné a dobře se jim vedlo? Pokud se podaří, že děti přijmou víru a evangelickou zbožnost, je to dobře, rozhodně to však není rodičovská zásluha. Protože i zde platí to Matějčkovy „nejvíce vychováváme, když nevychováváme“. Děti nás vidí každý den a v nejrůznějších situacích, při rozhodování, zaujímání postojů, ve chvílích radosti i smutku.

Podle toho se pak utváří jejich názor na svět kolem. A s dalšími podněty z okolního světa dozrává pohled na život v jejich hlavách už bez rodičovského ovlivnění. Proto je asi moudré, s pocitem „udělali jsme, co jsme mohli“, vypustit dospívající děti ze své péče, modlit se a doufat, že to dopadne dobře.

S přibývajícím věkem bývá ve sboru více osamělých. Statisticky zejména vdov, ale i mužů a žen rozvedených či jinak životem zkušovaných. To je skupina, jež často vnímá sbor jako svou rodinu. Pravděpodobně někoho takového ve sboru také máte. Jsou to lidé ještě při síle, kterou přetváří v laskavou péči o sbor, o církev.

Z pohledu prarodiče

Kdo byl obdařen vnoučaty, potvrdí, že to je nádherná životní zkušenost. Najednou pomínula zodpovědnost, ale je více času na hraní, povídání, na společné zážitky. I o náboženských otázkách se mluví někdy snáze než před lety

s dětmi. Vztah s vnoučaty je nejspíš oboustranně obohacující, protože v leccjakých rozhovorech se různé osobnosti vyznávají z toho, že v duchovní oblasti na ně měli největší vliv právě prarodiče, kteří je vodili do kostela. A to je hezká vizitka pro všechny babičky a dědečky, kteří se svým vnoučatům věnují.

Závěrem

Punc písmáctví a klanů naše církev již ztratila. Máme truchlit? Myslím, že ne. Sbory jsou da-

leko víc než dřív otevřeny nejen starším lidem, ale také lidem osamělým, ztrápeným a všelijak postiženým. Mnohým opravdu nahrazují vlastní rodinu. Přidáme-li k tomu Diakonii, která na profesní úrovni pomáhá rodinám v obtížných životních situacích nejrůznějšími sociálními službami, můžeme být na evangelickou církev po právu hrdí. Styl života se proměnil, ale vztahy, které tvoří základ rodiny, sboru i církve, se zase tak moc nezměnily.

Daniela Ženatá, foto: Benfoto

SPOLEČENSTVÍ

Církev jako rodina

Být jedné mysli a jednoho srdce v Bohu

Americký jezuitský kněz James Martin v jedné ze svých knih vzpomíná, jak si zřetelně uvědomil své povolání stát se knězem. V nemocnici, před operací si uvědomil velikou touhu po životě: Nesmí zemřít, protože se chce stát knězem. Tehdy ještě nebyl vysvěcen, zatím se připravoval studiem. Přesto, když se pak probouzel z narkózy, slyšel hlas sestřičky, která ho omylem oslovovala: „Otče? Otče? Otče?“

Zvláštní představa. Nová identita. Otcovství, které je zároveň úplně jiné než otcovství, jak o něm většinou uvažujeme. V katolických kostelích někdy visí na nástěnkách pozvánky na primiční mše. Fotografie často mladých mužů, kteří jsou svými farnostmi nazýváni otci, páterý. V některých regionech je první mše, kterou slouží, provázena velikou slávou, hudbou a průvody, připomíná to svatbu se vším všudy. Až na to, že člověk, kterého všichni doprovází, jde sám. Jeho rodinou má být církev.

Duchovní matky a otcové

V zimě vyšla v jednom z českých deníků zajímavá reportáž o životě řeholnic a řeholníků

ve františkánském klášteře v Liberci a zároveň osobní rozhovor s řádovou sestrou Dominikou, která v něm otevřeně mluvila o své cestě víry, o plánech, které měla v mládí a o rozhodnutí přijmout povolání k řeholnímu životu. Mluví v něm i o svých dřívějších partnerských vztazích, o tom, jak ji chybí, že neobejme vlastní dítě, a jak přesto nalézá smysl právě v téhle životní volbě.

Duchovní matky a otcové. Česká společnost, která křesťany často vnímá právě skrze většinovou římskokatolickou církev, zná jejich oslovení otec, páter, matka představená... Jenže zatímco původně v sobě tato oslovení nesla úctu obdobnou úctě k rodičům, v obecném povědomí a v kultuře jsou jejich adresáti nezřídka představováni naopak: jako rozporuplné karikatury divných celibátníků. K pochybnému renomé přispívají excesy jednotlivců, jako jsou případy sexuálního zneužívání. Tu a tam se ozve nechápatý nebo posměšný vtípek i z protestantské strany; u některých protestantských duchovních totiž platí pravý opak; s nadsázkou řečeno – jejich početné rodiny se stávají jejich církví. ►

Církev jako rodina?

Je možné přemýšlet o církvi jako o své rodině? Je církev rodina, anebo je tu pro rodiny? Jak rozumíme povolání k duchovní službě? Je to zaměstnání podobné jiným, anebo podobně jako rodičovství spíš propojení vlastní existence a sil s péčí o druhého? A naopak – rozumíme rodičovství také jako povolání a duchovnímu úkolu, který lze sdílet a objevovat, anebo život víry necháváme jen v prostoru mezi kostelními zdmi a svěřujeme profesionálům?

Hledání odpovědi na tyto otázky by mohlo prohloubit naše vzájemné pochopení i vlastní přijetí různých rolí, stavů a životních situací. Mohlo by přinést svobodu tam, kde jsme příliš svazováni tradičním očekáváním a povzbudit nás k péči o vztahy ve sborech.

Už samotný název naší církve v sobě skrývá odkaz k tomu, že církevní společenství se v něčem rodině podobá. Oslovení „bratři a sestry“ používáme běžně, přitom se nám však paradoxně stalo spíše formalitou namísto vyjádření blízkosti. Je tedy dobré si připomenout, že je to oslovení, které neplyne z přežitého pokusu o familiárnost nebo ze vzájemných sympatií, ale vyjadřuje, jak jako křesťané rozumíme své společné identitě.

Soukmenovci, otec rodu a děti Boží

Ve Starém zákoně se jako „bratři“ označují soukmenovci, další příslušníci izraelského lidu. Vždyť mají konec konců společného praotce Abrahama. Přetrvává přitom vědomí, že Abraham se otcem mnohých stal proto, že se spolehl na Boží zaslíbení, tedy z Božího požehnání a milosti (Gn 13,15). Abrahamova věrnost je pak ostatně zkoušena právě ochotou obětovat vlastního syna Izáka, vzdát se darovaného dítěte a pro budoucnost tak důležitého otcovství. Když je Abraham odhodlán

nést i tuhle tíhu, Bůh sám zadržuje jeho ruku a takovou oběť už nikdy nežádá.

Oslovení kněze nebo služebníka v církvi titulem „otče“ má podle profesora Hellera původ možná právě v dobách nomádského způsobu života Božího lidu (před usazením a vznikem království), kdy byl knězem a obětníkem otec rodu. (J. Heller: *Hlubinné vrtý*). Není to tedy konkurence autority Boží, ale naopak způsob, jak se k ní vztahovat.

V Novém zákoně jsou ti, kdo důvěřují Bohu, nazýváni „dětmi Božími“ (Fp 2,15; Ř 8,17; 1 J 3,2). Tato důvěra se však mezi křesťany ukazuje ve vztahu ke Kristu Ježíši. Známa jsou slova z prologu Janova evangelia, která slyšíme o Vánocích: „Na světě byl, svět skrze něj povstal, ale svět ho nepoznal. Přišel do svého vlastního, ale jeho vlastní ho nepřijali. Těm pak, kteří ho přijali a věří v jeho jméno, dal moc stát se Božími dětmi.“ (J 1,10–12). Nejde tedy už o společného praotce, společnou rodovou historii nebo národ; dítětem Božím, bratrem či sestrou se stává kdokoli, kdo svou naději spojuje s událostmi Ježíšova života, kříže a vzkříšení. Tak je položen základ pro společenství lidí odlišného původu, zvyků, generací – pro církev. Církev není shromáždění vybraných rodin, kmenů nebo vrstev, spíše se ona stává rodinou těm, kteří přicházejí ke Kristu.

V rané církvi je za kněze považován v první řadě sám Ježíš, který oběť přináší (Žd 9,14) a který sám je oběť (Ef 5,2). Skrze jeho službu máme účast na životě a společenství s Bohem. Po vzkříšení oslovuje Ježíš své učedníky jako děti (J 21,5), zároveň však není označován jako otec, nýbrž jako Pán. V apoštolských pozdravech se vyřizuje „Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho i Pána Ježíše Krista“ (Ga 1,3). Mezi křesťany, bratry a sestrami, z tohoto porozumění vlastní identitě vyplývají

důsledky pro vzájemné vztahy a pro vztah ke světu – křesťanská etika.

Pouto Kristovy lásky

Přes mnohá staletí nám tedy Bible přináší svědectví lidí, kteří dokázali žít spolu s vědomím, že je spojuje něco silnějšího, lépe řečeno někdo silnější, než co je rozděluje. Věřili, že pouto lásky Kristovy se dokonce ukazuje jako rozhodující, závažnější dokonce i než nejbližší biologické vazby (Fp 3,3–11). Stává se posilou apoštolům i tváří v tvář smrti. Ačkoli se muži a ženy ve společném životě žehná a děti jsou přijímány jako dar, apoštol Pavel zároveň klidně ve světle své víry a svého životního stylu napíše, že je nejen možné žít bez ženy, ale že z jeho pohledu je to dokonce lepší (1 K 7).

Už v biblických spisech se projevuje autorita apoštolů a apoštolské tradice, o bohoslužby a život v rané církvi se starají starší, diákoní, biskupové, služebníci, kteří jsou pro tuto službu povoláni a oddělováni vzkládáním rukou a modlitbou. Někteří křesťané pak nalézají praktickou realizaci a přitakání lásky v dobrém rodinném životě nebo ve svědomité práci a službě. Jiní stejně přitakání životu a službě spatřují v soustředěnosti k modlitbám a vzdělání a dobrovolně si volí život v ústraní nebo v celibátu.

Sdílení takto odevzdaného života v komunitách umožňuje jinou variantu společenství,

než jakou poskytuje rodina, smyslem je „být jedné mysli a jednoho srdce v Bohu“ (Augustin z Hippo: *Řehole pro komunitu*). Jednota bratrská rozuměla svobodnému stavu tak, že je to přímo dar a milost, která některým mládencům umožňuje, aby se obětovali církvi, soustředili se na službu v ní namísto obstarávání rodiny a živobytí (Jan Blahoslav: *Naučení mládenců*). Bratr Roger z Taizé vyjádřil očekávání od života v komunitě s bratři, tak že se bude jednat o „život, v němž budeme schopni přebírat zodpovědnost za druhé, život, jenž je ve všech ohledech velmi prostý (...) život jako prostá řeč, z níž bude patrné znamení evangelia“. (Bratr Roger z Taizé: *Vyvolit si lásku*).

Můžeme tedy povědět, že křesťané usilují o to žít co nejvěrněji Kristu a jeho přikázání lásky jako bratři a sestry. Zasaženost evangeliem se ale přitom týká všech oblastí života, setkání s Bohem zahrnuje celého člověka a vždy souvisí i s jeho tělesností a s praktickým uspořádáním života, s bytím ženou nebo mužem. Je to orientace pro celé srdce, duši, sílu a mysl (Lk 10,27). Toto povolání k lásce a k tvořivému životu se může naplňovat v rodině nebo mimo ni v jiném společenství. Je na nás, abychom sami pro sebe i všichni společně hledali pravdivá vyjádření života v Kristu a vzájemně se v nich podporovali.

Jana Hofmanová, foto: Benfoto

TEOLOGICKÝ POHLED

Z ráje až do nebe

Rodina podle Bible

Začněme v ráji

V tom světě, který je dobrý, po kterém se prochází člověk, který je také velmi dobrý, najednou slyšíme, že něco dobré není. K lidské spokojenosti nestačí ani vlk hrající si s beránkem ani plné společenství dokonalého člověka s Bohem. I řekl Hospodin

Bůh: „Není dobré, aby člověk byl sám.“ (Gn 2,18) Pán Bůh je moc vysoko, zvířata moc nízko. Tak si Pán Bůh řekl: „Učiním mu pomoc jemu rovnou.“

Tento motiv si zapamatujme z více důvodů.

První důvod je ocenění lidského partnerství. V dějinách církve se objevily proudy, které si ►

některé Ježíšovy a Pavlovy výroky vyložily tak, že celibát je cosi nadřazeného nad partnerské soužití. Nějak jim unikl motiv „daru“ a „povolání“, tedy to, že je to Bůh, kdo lidi povolává tak či onak a v Bibli jasně převažuje vysoké hodnocení manželského soužití. Je příznačné, že biblické jazyky neznají pojem pro „starého mládence“. Už samotná Ježíšova přítomnost na svatbě by nám měla stačit k přijetí názoru, že svatba je něco dobrého.

Druhý důvod je principiální rovnost muže a ženy, kterou stvrdí apoštol klasickým: „Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši.“ (Ga 3,28–29) Naše odlišování na židy a pohany, otroky a svobodné, muže a ženy... je služebná záležitost, která si znovu a znovu zaslouží promýšlet, jestli nás neovládá víc, než je nezbytně nutné. Nebudu se ucházet o místo kojné! I zde je ale smutná zkušenost církevních dějin z přehnaného důrazu na rozdíl namísto vyzdvižení rovnosti.

Tradiční rodina

Ani Boží lid v tomto ohledu nešel vždy příkladem. Když vezmeme za bernou minci pojem „tradiční rodina“, tedy rodina podle modelu předávaného (*tradeo*) v průběhu dějin, po staletí je muž „baalem“, tedy pánem své ženy (Dt 22,22). Každé manželství se natolik týkalo celé komunity, že o výběru manželky a souvisejících otázkách ekonomických rozhodovali rodiče, obvykle rodiče budoucího ženicha. Samozřejmostí byl souhlas otce nevěsty, jako když Jákob žádal Lábana o Ráchel (Gn 29,18n),

v lepším případě i souhlas nevěsty samotné (Rebeka pro Izáka Gn 24,8). Opět z důvodů stability komunity bylo přirozené hledat partnerku v rámci kmene. Dostatečně silný muž si mohl na rodičích „vydupat“ manželku podle svého srdce (Samson), dívka toužící po vdavkách musela vymyslet nějakou lest (Rút). Zde jde ovšem o očividné výjimky. Nezměrný význam společenského tlaku na výběr konkrétního partnera i jasné vyjádření nerovnos-

ti, nadřazenosti muže nad ženou, to je stav, který bude provázet církev až do moderní doby. Zásahu na svobodě volby partnera a návratu k rajské „pomoci jemu rovné“ má tak mnohem více ekonomický rozvoj společnosti a ženské emancipační hnutí než biblická exegéze.

Svatba

Dívky v původní domácnosti pracovaly, snad tady někde koření povinnost zaplatit rodině nevěsty nějakou částku jako náhradu za odchod pracovní síly. Částka byla stanovena i za svedenou pannu (Ex 22,16), platba „v naturáliích“ byla možná – tady by mohl vyprávět praotec Jákob. Zdá se ale, že provdat dceru bylo více než žádoucí. Apokryfní Sírachovec to dokonce vidí tak, že...dcera bývá skrytou příčinou, že otec nespí, že mu starost o ni zahání spánek. Když je mladá, aby neodkvetla dříve, než se vdá, když je provdaná, aby se nezprotivila muži. Dokud je panna, aby nebyla zneuctěna a neotěhotněla ve svém otcovském domě. Žije-li s mužem, aby se nedopustila nevěry, anebo, ač provdána, aby nezůstala neplodná. (Sír 42,9–10)

Tato dohoda rodin platila jako zasnuby, ale již od nich je na oba pohlíženo jako na stabilní pár a případná nevěra byla trestná.

O samotném svatebním obřadu nevíme vlastně nic. Zdá se, že stačil prostý fakt, že se dívka vykoukala, potřela vonným olejem, oblékla slavnostní šaty a šperky a pak byla odvedena ženichem k němu domů. O to důležitější bylo ženicha a jeho činnost nepropást, jak se to stalo pošetilým pannám z podobenství. Ani z pozdějších dob nevidíme žádnou jednoznačně vyžadovanou podobu uzavření manželství, potud by nám mohlo stačit v této věci Ježíšovo „dát císaři císařovo“ (Mt 22,21), tedy respektovat občanské zákony či společenský konsenzus.

V manželství

S požehnáním Bůh říká Adamovi s Evou první příkaz: „Plodte a množte se a naplňte zemi.“ (Gn 1,28) Sex ale není určen jen k rozmnožování, a co dělají ti dva, nechává Písmo na nich (Př 5,18–19, Gn 26,8–9). Jen to musí to být právě jen oni (Př 5,15–17). Z Dt 22,13–21 vidíme, jak důležitým motivem bylo panenství a uchování zakrváceného prostěradla ze svatební noci. Případná nevěra byla trestána smrtí. V menších případech počítá Starý zákon s možností rozvodu. Manžel mohl dát ženě rozlukový lístek (Dt 24: „knihu odříznutí“) se zdůvodněním, proč ji ze svého domu vykazuje. Na prvním místě to bylo smíšené manželství s pohankou (Ezd 9,1–10,44). Z Ježíšových disputací můžeme usoudit, že se rabínské školy lišily v definici toho, co je tím „něčím odporným“, co muž na manželce shledal a ona už u něho nenalézala přízeň. Už Starý zákon ale zná Boží negativní postoj k rozvodu (Mal 2,14–16). Sluší se připomenout, že Herodova sestra Salome poslala (*Židovské starožitnosti* XV) oznámení o rozvodu svému manželovi a že tedy možnost zrušit manželství byla z principu umožněna i ženám, ale zde zřetelně jako výjimka, daná společenským postavením.

Polygamie byla po staletí přirozenou součástí života společnosti. Příběhy Abrahama, Jákoba, Davida, Šalomouna atd. jsou nám ale spíše varováním než inspirací a je příznačné, že polygamie časem

vymizela jako model soužití, který se neosvědčil. Principiálně je zakázána představeným ve sboru (1 Tm 3,2.12; Tit 5,6) – i z toho můžeme usoudit, že rozhodně není vnímána jako ideál.

Novozákonní pragmatismus i výhled ke konci věků

Pavlovy „celibátnické“ rady jsou povýtce motivovány očekáváním blížícího se konce světa (1 K 7,29n). S manželstvím jako přirozenou součástí společnosti ovšem počítá dál. Na rozdíl od Ezdrášových důrazů je manželství i s nevěřícím partnerem „svaté“, byť pochopitelně Pavel apeluje na sňatky s věřícími (1 K 7,10.39). Pavlovi apoštolští kolegové chodí na misii s manželkami (1 K 9,5) a autor listu Židům vyzývá, aby manželství měli všichni v úctě (Žd 13,4). Apoštol Pavel zcela pragmaticky vyzývá k opětovným vdavkám mladých vdov (1 Tm 5,11n). Zákaz ženění vnímá jako démonskou nauku (1 Tm 4,3).

Přirovnání vztahu Krista a církve k manželství je známý Pavlův motiv (Ef 5,21–33). Farizejský znalec Písma má na co navazovat – prorocké hlasy motiv manželství Hospodina a jeho lidu znají (Iz 1,21 i jinde; Jr 3, Oz 2...). Ve stejné myšlenkové linii Pán Ježíš přirovnal Jana Křtitele k „příteli ženicha“ (J 3,29). To už se dostáváme až k té svatbě Beráňkově. Církev, která je očištěna křtem vody a slovem, slavná, bez poskvrny, svatá a bezúhonná... (Ef 5,26–27), která odkazuje až k nebeskému Jeruzalému, který sestoupí jako nevěsta, ozdobená pro svého ženicha (Zj 21,2). Každá večere Páně je předjímka hostiny při svatbě Beráňkově. Znovu a znovu čekáme, až proběhne svatební rituál z biblických časů. Přijde ženich a odvede si církev jako svoji nevěstu k sobě domů, do příbytků, které pro nás připravil (J 14,1–3).

Součástí těchto výhledů je i cosi, co se na prvním pohled jeví jako všeobecný celibát (Mt 22,30), ale přesto mám naději, že „co oko nevidělo a ucho neslyšelo, co ani člověku na mysl nepřišlo, připravil Bůh těm, kdo ho milují“. A to, co prožívají Ježíšem zmiňovaní nebeští andělé, neztratí rozměr toho, co bylo dobré a cenné již v ráji.

Jaroslav Pechar, foto: Benfoto

Chodíte do kostela?

Otázka „Chodíte do kostela?“ zaznívá z nej-různějších stran znovu a znovu a jako by byla jakousi náhražkou za otázku „Jste křesťan?“, jež bývá kladena spíše zřídka. Stejně nevím, jak rozšířeno je vědomí, že být křesťan znamená totéž co hlásit se ke Kristu. Zato když se křesťan rozhodne navštívit bohoslužby, beze všeho řekne prostě, že jde do kostela. I když jde do modlitebny. Kostelem rozumějme ale nejen budovu, nýbrž i místo pro křesťanskou praxi, zejména pro bohoslužby. Evangelická křesťanská praxe je prostá, ovšem jako by se zastavila ve vývoji. Proto tu později naznačíme, že je možné ji rozvíjet, ale jen naznačíme...

Změny

Chodit do kostela ovšem už beztak podléhá změnám. Mnoho lidí do kostela chodí od dvířek automobilu, takže bychom mohli s jistou licencí říkat, že do kostela se spíše jezdí. Dále pak už dávno nastaly mediální možnosti přenášet bohoslužby rozhlasově či televizně, u nás vzhledem k politickým podmínkám přes třicet let, a tak člověk do kostela ani nemusí vstoupit. Internet s příslušnými aplikacemi a sociálními sítěmi tyto možnosti ještě rozšířil. Proto také nebylo tak těžké v době covidové izolace začít bohoslužby a jiné náboženské relace z jednotlivých kostelů, far a modliteben celkem operativně vysílat. Jaký bude dlouhodobý efekt dočasného omezení a bohoslužeb bez chůze, by jistě bylo zajímavé sociologicky prozkoumat. Někdo si na to jistě náramně zvykl, zatímco jiného izolace zneklidnila natolik, až si říká, že se to pobývání mezi vlastními zdi nedá vydržet. Anebo se mu prostě stýská. Možnost přenosu bohoslužeb skýtá ovšem jistý přínos: možnost sledovat bohoslužby z domova těmi, kdo se jich z nějakého důvodu (např. nemoci) nemohou zúčastnit osobně. Rozšířila se nabídka alternativ k televiznímu přenosu. Pokud se tato praxe alespoň zčásti zachová – nakolik podpoří lenost,

nakolik se komu stane pomoci, nakolik bude mít misijní efekt? Nad spojováním víry a pohodlí bych byl ale skeptický...

Nové promýšlení

Doba, která se zakymácela, volá ale také po novém promýšlení dosavadnosti. Můžeme se ptát, a nebyli bychom v tom vůbec první, co všechno se za chozením do kostela skrývá. Pokud jím míníme účast na bohoslužbách, můžeme si k pravidelné účasti doplnit, že tím dostává lidský čas – v ideálním případě – základní pravidelnost a podněty, důležité pro udržování křesťanské mysli i pro duševní zdraví. Pakliže to patří k důsledkům bohoslužebné praxe, můžeme také uvážit, že příležitost, jež se nabízí, může být také promarněována. Rozpaky mívám nad tím, když se někdy mluví o návštěvnicích bohoslužeb. Kde jsme na návštěvě, tam nejsme doma... A co tedy? Důležité je vědět, že o něco jde, a je tu výzva...

Zkoušejme ale také zvažovat samotnou chůzi. Až příliš vysedávající na kancelářských i jiných židlích ji velmi potřebujeme, vždyť kvůli ní nám Pán Bůh nohy dal. Jak si tedy s chůzí do kostela poradit? Mimoděk mě napadá jeden podnět, pro příklad: Co takhle zastavit automobil na kraji obce – a dojít zbytek cesty pěšky? Nyní ale nemyslím ani tak na protažení chodidel, ale na otázku, co taková chůze do kostela může znamenat. Záleží na tom, zda tento význam přečteme a zda nám na něm záleží.

Proto na vysvětlenou přirovnějme cestu do kostela k pouti. Pouť je cesta s duchovním významem (na rozdíl od výletu kvůli sportu a rekreaci). Praktikovali ji staří Izraelité, křesťané od samého počátku, a tak ani nestojí a nepadá s určitou konfesijní tradicí. V dějinách křesťanství má velmi prostou a taky propracovanou formu, vždyť kolik jen je poutních kostelů v Česku i ve světě...

Je možné si tedy představit cestu do kostela jako prostou pouť? Namísto překonání vzdálenosti coby nutného zla... Na prosté pouti může být

i něco promyšleného a propracovaného, abychom se vyhnuli halabalaismu. Myslím tím přípravu a snahu přistoupit k něčemu jako k tomu, na čem záleží. Proč by však na tom mělo záležet? Cesta do kostela vede v ideálním případě ze všedního domácího prostředí ke slavnosti. Vnímáme tu změnu? Jak ji vnímáme? Zkusme si třeba představit, jak kráčíme, kroky ubíhají ve víceméně pravidelném rytmu, a rytmus se někdy dovolává zpěvu. Třeba i broukavému nebo pomyslnému. Vždyť už Izraelité pěli při svých poutích poutní žalmy. Vyladěný hlas ladil duši... Stává se to někomu? Připomíná mi to i evangelíky vzdálených generací, kteří putovali do kostela i celé hodiny... anebo třeba mé někdejší putování zasněženou noční Prahou na předpůlnocní bohoslužby.

Putování

Cesta zároveň znamená jakési směřování, směřování z východiska k cíli. Směřování je tu vždy,

i v těch nejprostších formách. Co však, když je začneme promýšlet? Nezačne se otvírat jeho význam, jak jsme naznačili? Je-li jádrem bohoslužeb společenství s Kristem, je to cíl cesty – a vydat se na cestu je motivováno vzhledem k tomuto cíli. Jednoduše řečeno: Vlastní motivací je Kristus, bez něhož společenství je jen sešlost, jakých je po světě spousta, ať už hezkých, nebo všelijakých, a patří k nim i pověstní zahrádkáři. Nakolik jsme si této motivace vědomi, nakolik se jí necháváme nasměrovat? Jak bychom si mohli doložit z literárních pramenů, od raných časů křesťanství byla cesta na bohoslužby cestou za světlem. Symbolem cesty za duchovním světlem. Kostelem myslíme tedy nejen budovu a nejen místo křesťanské praxe, nýbrž i místo setkání s Kristem jako jediným principem křesťanského shromažďování a sdružování. Vše ostatní ať jen odtud vyplývá.

Jiří Hoblík

Proč (už) nechodím do kostela?

Nejde jen o to nastavit si v neděli budík

Chodit pravidelně v neděli do kostela na bohoslužby je pro mnohé křesťany normální. Nicméně... Někdy nejdeme nebo chodíme jen občas a postupně skoro vůbec. Proč?

Položila jsem na facebooku otázku „Proč (už) nechodím do kostela?“ a během několika dní se sešlo bezmála půl stovky odpovědí. Díky za ně.

Faktorů, které ovlivňují naše nedělní rozhodování, je mnoho. Pro ilustraci tématu a pro zamyšlení sdílím některé z odpovědí:

Proč v neděli ráno?! Proč nejsou bohoslužby večer? / Odjíždíme na víkendy mimo domov, na

chaty a chalupy. Ne, sbor v okolí chalupy jsme nehledali... / Děti mají přes týden tréninky a o víkendech zápasy.

Manžel je ateista a v neděli chce jiný program. / Děti v kostele zlobí nebo ruší. / Já jsem po celém pracovním týdnu unavena a potřebuji si odpočinout.

Cítím v kostele rozpor ve slovech lidí, v tom, co je na odiv, a v jejich soukromém životě. / Bohoslužby se změnily, například se tam zavádí „pozdrav pokoje“. / Nemám v bohoslužbách prostor pro svoji zbožnost. / Nikdo se nezajímá o můj názor, o mne, nejsem důležitý, pro komunitu nemám přínos. / Kázání mě neoslovuje, jsou to jen řeči. / Mluví se teď jen o penězích.

Menší nebo dospívající děti nechtějí jít, je to pro mě těžké je přemlouvat. / Nechci potkat někoho konkrétního, nechce se mi mezi lidi, doléhá na mě stesk po lidech, co odešli nebo zemřeli, připomíná se mi můj „bývalý“. / Bojím se otázek na nemoc, rodinu, práci. Celé bych to probřečela.

Chci se vyhnout konfrontacím. / Potřebuji mít svobodu prostě néjt. / Měla bych dilema s večerí Páně. / Nejsem „na vlně“ se společenstvím, trčím. / Mám problémy s inkontinencí, cévkou, pohybem, sluchem, je mi trapné říct si o pomoc s dopravou, usínám, nevydržím stát, sedět.

Přestěhovala jsem se a pak to nějak vyhnulo. / O někoho musím doma pečovat. / Už to není, co to bývalo, ty písni s kytarou se nedají zpívat... / Ty staré písni a pomalý doprovod, to se mi nelíbí. / V kostele je zima. / Jsou tam samí staří lidé. / Kostel je nuda. / Líp se mi věří a modlí třeba na procházce v lese. / V kostele se schází elita, já mezi ni nepatřím. Je těžké stát se opravdu členem společenství.

Evangelické bohoslužby mají obvykle jako své centrum kázání. Někdo ale potřebuje více ticha, hudby, času pro meditaci. „Bohoslužby jsou pro mne příliš rychlá jízda krajinou duchovního života.“ Některé důvody souvisejí s bolestnou zkušeností, s krizí víry. Farář Pavel Klinecký na moji otázku napsal vzpomínku na jeden telefonický rozhovor z osmdesátých let: „Pane faráři, já vám to teda povím. Poznal jsem, že Bůh není nebo není spravedlivý. Měl jsem manželku, byli jsme spolu desítky let, měli se rádi. Byla milá, laskavá, k lidem se vždy chovala hezky. Pak onemocněla. Jako evangelík jsem se modlil, prosil Boha o její uzdravení. Přesto před měsícem umřela. Už chápete, proč už nepřijdu do kostela?“

Jaký vliv má a bude mít na naše chození do kostela pandemie covidu, ještě uvidíme. Možná zlenivíme a dál budeme sledovat internet, případně nic, leckdo se ale bude o to více těšit na opravdová setkání. I přesto nebo právě proto, že k „chození do kostela“ patří nastavit si v neděli budík, umýt se, ustrojít, připravit děti, vydat se na cestu a pak

mluvit s lidmi... Bohoslužby přece nejsou jen program, který pro mě někdo chystá a je jedno, jestli zrovna přijdu, nebo ne.

V rodinách, kde jsou partneři různých vyznání, je někdy složité rozhodnutí, kam budou chodit. Střídavě do dvou kostelů, nebo všichni jen do jednoho, nebo každý do toho svého, nebo vlastně raději nikam? Ekumenické manželství může být velké obohacení, ale může být také zdrojem neshod nebo rozhodnutí, že kostel ze života raději vypustíme. Podobně to může být v případech, že je z církve jen jeden z partnerů. Zde je vzájemná tolerance a snaha druhého pochopit ještě důležitější. A je dobré o tom mluvit ještě před svatbou.

Vstát v neděli ráno a jít do kostela? Hodně z nás to tak dělá, protože „do kostela se chodí“, ti lidé nepřemýšlejí každou neděli znovu, zda dnes ano, či ne. Pokud to ale pro člověka vedle nás tak samozřejmé není, je třeba o věci více přemýšlet, mluvit, snažit se o vzájemné porozumění, pokusit se za sebe jako věřícího pojmenovat, proč je chození do kostela (pro mě) důležité, proč bych tam s sebou rád bral i děti. A když děti už nebudou úplně malé, rozhovory o kostele a nedělním ránu by měly pokračovat s nimi.

Je dobře, když se v kostele „cítíme dobře“, je to „to naše“. Zároveň je ale třeba přemýšlet a mluvit o bohoslužbách s ohledem na lidi „zvenčí“. Jsou bohoslužby otevřeny i nově přichozím? Jsme srozumitelní? Mají naše kostely nějaká „nizkoprahová dvířka“? Mám odvahu sem pozvat nevěřící kamarádku nebo partnery svých dospělých dětí?

Na závěr: Nedávno se na pražské „všeliké mládeži“ (pravidelná setkání seniorátní mládeže) hrála evangelická varianta hry „země – město“. Jedna z otázek, na kterou měli účastníci co nejrychleji najít odpověď od daného písmene abecedy, byla „výmluva, proč nemůžu jít do kostela“.

Zkuste si to probrat podle abecedy sami za sebe. Nebo se svým partnerem, dětmi...

Lenka Ridzoňová

OTÁZKA NA TĚLO

Na čem vám ve vašem rodinném životě zvlášť záleží a jak o to pečujete?

Dokud spolu lidé mluví, je možné věci řešit, posouvat, napravovat. Proto oba s manželkou dbáme o to, abychom spolu mluvili. O všem možném i nemožném, o nás, o tom, co prožíváme. Naučili jsme se to už před svatbou – mít každý den čas vyhrazený pro sdílení. Mnohem lépe se tak naplňuje pravidlo z Ef 4,26, pro manželství zásadní: „Slunce nezapadej na hněvivost vaši...“ I díky tomu jsme toto pravidlo za těch 47 let porušili jenom tak třikrát, čtyřikrát. **Pavel Klinecký, farář ČCE**

Na důvěře, na otevřenosti, úctě k individualitě a k různým zájmům jednotlivců, na svobodě k rozhodování, zároveň na upřímném zájmu jednoho o druhého. Vlastně na tom, na čem mi záleží v životě vůbec, byt' v rodině je to intenzivnější a taky obnaženější. O to víc je potřeba sebereflexe, pokory, a hlavně vůle k odpuštění. Ovšem teď to zní poněkud vznešeně. V realitě je to všelijak klopýtavé, nedokonalé, toliko částečné. Ale nikdy beznadějně.

Filip Keller, farář ČCE

Je zvláštní, jak se vztah k rodině mění z pohledu určité věkové skupiny. Vzpomínám si, když jsem byl malý, že jsem se dokonce někdy za rodiče styděl. Byly to většinou hlouposti, teď se tomu jen zasměju. Dnes mi hodně záleží na pospolitosti, být spolu. V dobrých i zlých časech. Být tady jeden pro druhého, povzbudit, posílit. A když „kolem stolu v tichu se spolu sejdem při jednom kalichu,“ má člověk vlhko v očích a radost. Nevím, jak o to pečovat, snad být blízko, v něčem trochu příkladem, a nezapomínat na každodenní modlitby za blízké. Hospodin ví, co je potřeba.

Antonín Plachý, výpomocný kazatel ČCE

Zvlášť pečuji o své duševní zdraví. Vídám se s přáteli, hodně čtu, koukám na japonské filmy

na Netflixu, hraji s dětmi deskovky (momentálně u nás vede hra Na křídlech), chodíme na procházky. Vše podle hesla: spokojená matka – spokojená celá rodina.

Kateřina Vojkůvková,

kurátorka FSČCE Dobříš a japanoložka

Zásadní pro mě je být sama sebou, protože rodinný život obsahuje pestrou škálu rolí. A každá ta role, ať už dcery, matky, manželky, v sobě nese každodenní výzvu. Mám radost, když se mi podaří zachytit darovaná gesta lásky, od mé rodiny, přátel, ale i od lidí, které potkám. Někdy je pro mě obtížné porozumět řeči druhého, proto v rodinném životě oceňuji konkrétnost. Jako součást péče беру sdílení, a to vyžaduje časovou investici, otevřenost. Je krásné, když to vše přinese plody radosti.

Petra Náhlovská,

farářka ČCE

připravila JPI, foto: Benfoto

SYNODNÍ RADA

Ze zasedání synodní rady 1. 6. a 15. 6. vybíráme

Sbory a pracovníci

Synodní rada bere na vědomí ukončení zaměstnaneckého poměru v církvi bratra Jana Mikschika ke dni 31. 8. 2021, a to na základě jím podané písemné rezignace.

SR souhlasí s ukončením zaměstnaneckého poměru bratra Daniela Tomeše dohodou ke dni 31. 8. 2021. Váží si ochoty br. Tomeše i nadále podle potřeby sloužit v církvi, a proto souhlasí se zachováním jeho způsobilosti k ordinované službě faráře v ČCE.

SR přijímá návrh bratra Jana Štefana na ukončení zaměstnaneckého poměru v církvi a souhlasí s ukončením jeho zaměstnaneckého poměru ke dni 30. 6. 2021. Na pozici studentského faráře ETF UK ho nahradí Jana Hofmanová.

SR bere na vědomí zprávu o průběhu zkoušky bratra Petra Vacíře a její hodnocení. Uděluje br. Vacířovi osvědčení o způsobilosti k ordinované službě výpomocného kazatele z řad ostatních členů církve.

SR bere na vědomí zprávu o průběhu zkoušky bratra Víta Jakoubka a její hodnocení. Uděluje br. Jakoubkovi osvědčení o způsobilosti k ordinované službě výpomocného kazatele z řad ostatních členů církve.

SR jmenuje sestru Markétu Slámovou za farářku ve Velkém Meziříčí na období od 1. 7. 2021 do 30. 6. 2026 na plný pracovní úvazek.

SR jmenuje bratra Jana Keřkovského za faráře sboru v Jihlavě na období od 1. 9. 2021 do 31. 12. 2023 na plný pracovní úvazek.

SR jmenuje bratra Radima Žárského za faráře sboru v Semonicích na období od 1. 9. 2021 do 31. 8. 2026 na poloviční pracovní úvazek.

SR potvrzuje volbu bratra Martina Féra za faráře v Poděbradech na období od 1. 9. 2021 do 31. 8. 2026 na plný pracovní úvazek.

SR na základě doporučení Komise pro hodnocení absolventů vikariátu a jáhenské praxe udělila a dne 14. 6. 2021 slavnostně předala osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře ČCE bratru Richardu Vlasákovi a sestrám Anně Pokorné a Michaele Najbrtové. Současně SR udělila osvědčení o způsobilosti k ordinované službě jáhna bratru Aleši Zapletalovi.

Správa církve

Synodní rada vyhlašuje ke dni 15. 6. 2021 usnesení 3. zasedání 35. synodu ČCE, jak je předkládá předsednictvo synodu. SR ukládá ústřední církevní kanceláři zveřejnit soubor usnesení na webu církve a informovat farní sbory a poslance 35. synodu.

Zahraniční sbory

Bratr Miroslav Pfann avizuje pozvání synodní rady na slavnost výročí 25 let od otevření kostela v ukrajinské Bohemce, které je plánováno na neděli 24. 10. 2021. Dále br. Pfann žádá o finanční podporu pro výrobu pamětních předmětů. Náklady na výrobu jsou odhadovány na cca 5000 Kč. SR souhlasí s finanční podporou v uvedené výši. Za SR se návštěvy na Ukrajině v říjnu zúčastní Daniel Ženatý a Jiří Schneider.

Hospodářské věci - vnitřní

Správní rada personálního fondu obdržela žádost FS Ostravice o příspěvek ze solidárních prostředků na rok 2021. Sbor žádost zdůvodňuje nečekanými výdaji v roce 2020. Vesměs jde o výdaje na opravy v celkové výši 210 000 Kč. Synodní rada na doporučení seniorátního výboru a správní rady PF poskytuje FS Ostravice příspěvek ze solidárních prostředků na rok 2021 ve výši 80 752 Kč, tj. 50 % z předepsaného odvodu do personálního fondu.

FS Třebíč žádá o souhlas s přijetím závazku nad 2 mil. Kč v souvislosti s plánovanou rekonstrukcí bytových prostor fary. SR vyslovuje souhlas s přijetím závazku sboru nad 2 mil. Kč.

Ekumenické vztahy

Ve dnech 24.-25. 5. proběhlo ve Slezsku setkání církevních rad ČCE a SCEAV. Za ČCE se zúčastnila většina členů synodní rady a vedoucí ekumeny. Setkání prohloubilo oboustranně dobré vztahy a otevřelo mj. otázky podobných postupů a výzev v oblasti přechodu na samofinancování obou církví. Obě strany chtějí v dialogu na toto téma pokračovat. SR souhlasí s plánem další spolupráce se SCEAV.

SR obdržela od Reformované křesťanské církve na Slovensku pozvání na instalaci nového biskupa, generálního kurátora a jejich zástupců. Instalace se uskutečnila 26. 6. 2021 v Rimavské Sobotě. Za ČCE se účastnil Ondřej Titěra.

Vladimír Zikmund/ARo

PRACOVNÍ MÍSTA

Výběrové řízení: Grantový specialista

Ústřední církevní kancelář Českobratrské církve evangelické hledá osobu na pozici „grantový specialista“.

Co budete mít na starosti?

- Vyhledávání grantových příležitostí u tuzemských i zahraničních poskytovatelů se zvláštních zřetelem na fondy EU,
- přípravu a zpracování klíčových projektů a žádostí, komunikaci s realizátory projektů a zpracování závěrečných zpráv,
- konzultování grantových dotačních příležitostí pro evangelické sbory a spolupráci s nimi,
- spolupráci při organizaci interních grantových soutěží ČCE.

Co očekáváme?

- Praxi v oblasti fundraisingu,
- zkušenosti s oblastí administrativy grantů,
- znalost anglického jazyka min. na úrovni B2, znalost němčiny výhodou,
- výborné komunikační schopnosti,
- dobrou znalost českého jazyka,
- týmového ducha.

Co nabízíme?

- Zajímavou a odpovědnou práci,
- příjemné pracoviště v centru Prahy s milými kolegy,
- 25 dní dovolené,
- příspěvky na stravné,
- možnost příspěvku zaměstnavatele na důchodové a životní pojištění,
- nástup dle dohody,
- pracovní smlouvu.

Přihlášky spolu se strukturovaným životopisem a krátkým motivačním dopisem, zaměřeným na praxi v oblasti získávání grantů zasílejte co nejdříve Martinovi Balcarovi na adresu balcar@e-cirkev.cz, který vám též poskytne na telefonu 739 244 747 k výběrovému řízení případně bližší informace.

Do předmětu e-mailu uveďte: „výběrové řízení – granty“.

Českobratrská církev evangelická si vyhrazuje právo výběrové řízení kdykoliv ukončit, případně pracovní pozici neobsadit.

FILM

Přednáška o životě na naší planetě

Spolek Film a spiritualita zveřejnil záznam přednášky režiséra a pedagoga Vladimíra Suchánka o posledním dokumentu Davida Attenborougha *Život na naší planetě*.

Cílem přednášky je nahlédnout za obrazy dokumentu a zamýšlet se nad podstatou environmentální krize. Hlavní příčina se podle Vladimíra Suchánka nachází v lidském nitru.

„Člověk ovládaný pýchou přetváří planetu k obrazu svému. Zapomněl, jak se žije k obrazu Božímu. Krizi, které v současnosti čelíme, popisují už první kapitoly biblické knihy Genesis. Stejná kniha ale ukazuje taky cestu ven, ke znovuzroze-

ní,“ uvedl člen spolku a filmový teoretik Ondřej Sabol.

Přednáška Vladimíra Suchánka i další videa a materiály jsou dostupné na webu filmaspiritualita.cz.

KULTURA

Nakladatelství Kalich připravuje unikátní projekt

Soubor důvěrných rozhovorů s 26 osobnostmi s názvem *Pro smrt uděláno* připravuje tvůrčí tandem Lucie Vopálenské a Michal Plzák. Rozhovory doprovodí fotografie Františka Plzáka.

Autoři nyní provádějí editorské práce. Shromáždit se jim podařilo více materiálu, než původně očekávali, a jeho zpracování vyžaduje dodatečné náklady. Tvůrci proto spustili crowdfundingovou kampaň prostřednictvím portálu HitHit, cílová částka je 150 000 Kč. Podpořit vznik knihy tak můžete i vy a zároveň si můžete vyzvednout rozličné odměny.

Vydání knihy v nakladatelství Kalich je plánováno na podzim 2021. Slavnostní uvedení se uskuteční v Knihovně Václava Havla.

ARO

OZNÁMENÍ

Hledám paní nebo dívku k osobní asistenci

Jmenuji se Laura Bobůrková a pohybuji se pomoci invalidního vozíku. Během pěti let jsem přišla o sestru i maminku, proto hledám paní nebo dívku na občasnou výpomoc jako osobní asistentku (v případě nepřítomnosti mé spolubydlící například o víkendy a podobně). Ráno potřebuji pomoci s oblékáním a podestláním a večer s oblékáním a osobní hygienou, to znamená ráno asi 45 až 60 minut a večer 60 až

90 minut. Nepotřebuji pomoc s fyzickými přesuny, proto není potřeba mít velkou sílu. Nabízím cenu 100 Kč/hod. Adresa, kde osobní asistence probíhá, je Školní 1/8, Praha 4-Braník (dům naproti kostelu sv. Prokopa).

email: laura.baburkova@seznam.cz

telefon: 733222161

ARo

Kazatelská místa

FS ČCE v Letohradě hledá kazatele na plný úvazek. Byt 4+kk k dispozici. Znalost AJ a zkušenost z práce se všemi generacemi vítána. Kontakt: kurátor Václav Skalický, vaclavskalicky@centrum.cz, tel: 721628774

REAKCE

Článek Z. Šorma v ČB 6/2021

Děkuji kolegovi za důraz na pozorné vnímání bohoslužeb. Pozorným vnímáním by se předešlo i zavádějící interpretaci mého příspěvku na konferenci ETF UK. O tom, že se vyznávající formulace objevují na různých místech, není vůbec sporu. Zda jsou nejpřiměřenějším způsobem vyznávání písně, které část lidí nezpívá (a zdaleka nejen v čase pandemie), ponechávám na čtenářích. Vnímavost k bohoslužbám a k lidem, nikoli podsouvaná nepozornost, je to, co mnohé teology vede k promýšlení tohoto tématu. Příspěvek je dostupný na youtube ETF UK.

Jana Hofmanová

HUMANITÁRNÍ POMOC

Mimořádná sbírka na pomoc postiženým tornádem na jihu Moravy

Ve čtvrtek 24. června 2021 zasáhla ničivou silou region Hodonínska a Břeclavska nečekaná přírodní katastrofa. Jižní Morava se po sérii silných bouřek přehnalo tor-

nádo. Vedle rozsáhlých materiálních škod jsou hlášeny i oběti a mnoho zraněných.

Již před půlnocí téhož dne se mimořádně sešli členové vedení Českobratrské církve evangelické a Diakonie ČCE, aby rozhodli o okamžité pomoci postiženým. Z humanitárních prostředků uvolnili částku 500 000 Kč a prostřednictvím Střediska humanitární a rozvojové spolupráce zřídili humanitární sbírku.

„V modlitbě myslíme na všechny, kdo trpí následky tornáda na jižní Moravě. Hledejme cesty, jak pomoci, třeba finančně prostřednictvím sbírky, kterou vyhlásila naše církev spolu s Diakonií. Všem moc děkujeme za podporu,“ vzkázal synodní senior Daniel Ženatý.

Vedení církve zároveň prosí o pomoc všechny, kterým není situace lhostejná.

Finanční pomoc lze posílat na účet 2100691426/2010, a to buď přímo, anebo prostřednictvím QR kódu.

Pomoci lze i prostřednictvím DMS. Textovou zprávu zašlete na číslo 87777 ve tvaru:

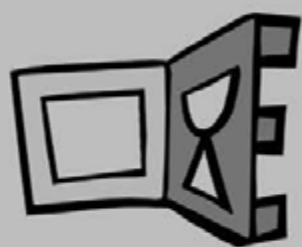
- DMS DIAKONIEPOMOC 30
- DMS DIAKONIEPOMOC 60
- DMS DIAKONIEPOMOC 90

Cena DMS je 30, 60 nebo 90 Kč. Službu zajišťuje Fórum dárců.

Českobratrská církev evangelická eviduje další možnosti pomoci prostřednictvím našich farních sborů v místě. Spolupracuje také s diakonickým Humanitárním střediskem.

Modlíme se za zlepšení situace i vzájemnou pomoc.

MLÁDEŽ

EVANGELICKÁ
MLÁDEŽ

SLEDUJTE NÁS!

evangelicka_mladez

evangelickamladez

mladez.evangnet.cz

synchronizita
foto: ARO

Židle duchovního života

Přavidlo duchovního života číslo 1: „Co neroste, to zakrňuj!“ Když svatý Bernard vykládal sen praotce Jákoba o žebříku a andělech (Gn 28,12n), připomínal: „Hleďte křesťané – na cestě k Bohu se dá buď vystupovat, nebo sestupovat. Fáze bez pohybu neexistuje. Jako oni andělští poslové Boží, tak i my se buď k Bohu přibližujeme, neb se od Boha vzdalujeme!“

nám připomíná, že o své víře, o tom, co nám dává Bůh, společenství jeho lidu i o tom, proč si vzájemně pomáháme, nemáme mlčet.

Pořád je tu ale ta otázka, proč to vůbec dělat. A v tu chvíli je řeč o *liturgii*, (boho)službě, která nás chrání, aby se z kostela nestalo fungující středisko volnočasových aktivit dětí a centrum pomoci pro bezdomovce, spojené se sálem, kde

Je to, jako když se učíte cizí jazyk. Když se mu přestanete věnovat, neznamená to, že za deset let budete umět pořád to samé. A tak i v duchovním životě – když se člověk přestane modlit, číst Bibli, svědčit o Kristu slovem i skutkem, když opustí společenství církve i službu bližním, začne duchovně zakrňovat.

Pamatujme si, že židle duchovního života (jednotlivce i církve!) má tři nohy: *koinonia*, *diakonia* a *martyria*! A tuhle stoličku je potřeba postavit na pořádnou podlahu – a tou je *liturgia*.

Koinonia, společenství, nám připomíná, že křesťan není solitér. Chodme do kostela, na setkání mládeže, jezděme na tábory, na sjezd...

Diakonia, služba, nám připomíná, že ne každý kolem nás je úplně bez potíží a bylo by moc zlé nechat ho v tom samotného.

Martyria, svědectví (může mít až rozměr mučednictví, ale to v našich končinách moc nehrozí),

se střídají kvalitní řečníci o Bibli a Bohu, ale s Bohem to nebude mít už nic společného. Slova starého katechismu říkají, jaký je smysl života: „Abychom Boha ctili a poslouchali, a tak věčné blaženosti došli“ a je to jen parafráze Ježíšova: „Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno.“ (Mt 6,33)

Když se o tu sesličku přestaneme starat, zmaří se. Co neroste, to zakrňuje a časem zanikne. Ale nemusí! Růst je možný a cesta po žebříku nahoru je stále otevřena. Jen musíme vědět, že život sboru i církve je založen na vztahu jednotlivců i společenství s Bohem. Na našich modlitbách. Na naší ochotě hledat vůli Boží a řídit se jí. Když funguje *liturgia*, když funguje vztah s Bohem, přijímáme sílu z toho nekonečného proudu Boží lásky. Pak máme motor pro vlastní duchovní život i pro sborovou práci.

Jaroslav Pechar

Rembrandt van Rijn: Josefův sen (1645)

POHLEDEM MLADÉHO ČLOVĚKA

Máme místo pro Marii?

Víra je věcí citu

Asi znáte příběh o Ježíšově návštěvě v domě Marie a Marty (Lk 10,38–42). Není při něm těžké nabýt dojmu, že se přičinlivé Martě, věnující se aktivní křesťanské práci, děje křivda. Zvláště evangelická tradice má v mnohém blízko k jejímu přístupu – svým důrazem na víru prožívanou ve společenství a vnášenou do aktivní činnosti: služby bližním, diakonie (nejen s velkým D) či zapojení do občanského života. Mariina osobní spiritualita může oproti tomu působit přinejmenším hodně neprakticky, ne-li dokonce sobecky.

Velká část církevního života se tak přirozeně soustředí na věci, které jsou buď hodně intelektuální, nebo ryze praktické a často velmi sekulární (přinejmenším v pražské mládežnické bublině je cítit důraz na politická témata). Na vědomí, že křesťanská víra má být doprovázena křesťanskou praxí, včetně přijetí odpovědnosti za společnost, ve které žijeme, samozřejmě není nic špatného, ostatně sám příběh o Marii a Martě následuje u Lukáše bezprostředně po podobenství o milosrdném Samařanovi. Bez opory v osobním duchovním

životě, bez zastavení a ztišení může ale snadno vést k vyhoření nebo ztrátě záchytných bodů.

Význam osobní spirituality ještě zdůraznila současná pandemie, která vytrhla jednotlivce z bohoslužebného společenství a značně omezila i možnosti aktivní činnosti. Víra mohla jen stěží přežívat z připojení na online bohoslužby. Pandemie tak může být i šance zamyslet se nad situací církve v moderní společnosti, která evidentně ztrácí zájem o organizované náboženství, přestože se nezdá, že by lidem mladší generace chyběly duchovní potřeby. Oslovit je tedy znamená spíš poskytnout autentický prostor pro toto duchovní hledání než snažit se prezentovat křesťanství v „cool“ obalu.

Rozhovory o spiritualitě mají samozřejmě své úskalí. Mohou zavánět pokusem o přejímání katolické mystiky, emotivních evangelikálních projevů či meditativní praxe východních náboženství, což by ale snad v době rostoucího ekumenického úsilí nemusel být takový problém. Spiritualita je ovšem ze své podstaty individuální, je to věc citu, špatně se o ní mluví a při násilném vnášení do běžného církevního života může působit nuceně nebo se

stát výmluvou pro pasivní uzavření do sebe. Není třeba přijít s návodem pro osobní duchovní život ani kvůli němu upozadit vše ostatní, jde spíš o to hledat vedle intelektuálních diskusí a organizace

praktické činnosti rovnocennější místo pro nápodobu Mariina zdánlivě nečinného naslouchání u Ježíšových nohou a učit se o něm mluvit.

Eliška Foukalová

BIBLICKÉ PŘÍBĚHY DNES

Farizeus a celník

Tentokrát jsem si nevybrala žádný příběh z biblických podobenství, ale nalistovala jsem si 12. verš 12. kapitoly z Listu Římanům: „Z naděje se radujte, v soužení buďte trpěliví, v modlitbách vytrvalí.“ Proč jsem si jej vybrala? Vlastně úplnou náhodou, při listování Bibli. Oslovilo mě, jak moc vypovídá o době, ve které jsme rok a třičtvrtě žili. Byla to doba, kdy jsme nevěděli, jak dlouho v tom stavu plném zákazů a omezení setrváme, jak dlouho ještě budeme žít v lockdownu, jak dlouho bude možné jen setkávání online... Budeme mít ještě odvalu a příležitost druhému stisknout ruku? To jediné, co nám zbývalo, bylo neztrácet naději, učit se trpělivosti a vytrvat.

Radujme se z naděje... Všichni známe úsloví „naděje umírá poslední“. Na toto spojení jsem si vzpomněla pokaždé, když mi už vyhlížení normálního života připadalo zdoluhavé a přestávala jsem věřit, že zase budeme žít v normálním, „necovidovém“ světě a všechno zase bude fungovat jako dříve. V takových chvílích jsem si vzala krabici s fotkami, prohlížela jsem si fotky z doby našeho dětství a vzpomínala, jak hezká to byla doba. Ale stejně jako nejde vrátit zpět dětství, tak i svět po covidu bude jiný. Ale nemusel by už být tak uzavřen v samotě, ať ze strachu o sebe, nebo o své blízké. Mohla by se zase otevřít možnost setkávat se a sdílet.

V soužení budme trpěliví... Jak dlouho máme být trpěliví, když nevíme, jak dlouho to bude trvat? Proč máme být trpěliví, když nevíme, jestli jednoho dne budeme moci zase žít normálně? Učit se trpělivosti je pro mě těžký úkol. Vždyť je toho tolik, co jsme za tu dobu neprožili: setkání mládeže, boho-

služby, návštěvy našich blízkých, setkání s přáteli... A je mnoho dalších podobných situací, které nás mohly trpělivosti a pokoře učit. Napadá mě ale, že vše, co jsem tu napsala, vlastně ještě není soužení, spíš omezení. Opravdovým soužením, bolestí a smutkem si prošly rodiny, které v této době ztra-

tily někoho blízkého. A dokonce se s ním nemohly rozloučit tak, jak by si přály.

V modlitbách budme vytrvalí... Každý den jsem uzavírala modlitbou, děkovala jsem za vše, co jsme doma prožívali, protože toho vůbec nebylo málo a nebyli jsme v tom sami, prosila jsem o zmírnění pandemie. A teď se modlím, aby se z trpělivosti nestala lhostejnost a lenost. Abychom ještě všichni stáli o ta setkání, o podání ruky... Situace se lepší, nezbyvá než znovu děkovat, dál nést naději, učit se trpělivosti a vytrvat v modlitbách stejně jako žalmista ve 103. žalmu: „Dobrořeč, má duše, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu!“

Majda Lapáčková, kresba: Adéla Kleinová

MOJE CÍRKEV

ekumenická píeť

*(400. výročí popravy vúdčů stavovského povstání,
Staroměstské náměstí, 21. 6. 2021)*

foto: Martina Řehořová (clovekavira.cz)

A co ty peníze?

Jak je nastavený přechod na financování a co zbývá dodělat

Ve svých dosavadních článcích jsem se věnoval tématům, která jsem považoval za nejdůležitější, tedy hledání nových forem zbožnosti a většímu otvírání okolnímu světu. A vedle toho způsobu vedení a správy církve, který by tyto i jiné změny umožnil uskutečnit rychleji.

Debatám o penězích jsem se záměrně vyhýbal – nemyslím, že by měly být v centru naší pozornosti. Je ale nejvyšší čas se věnovat i jim. Projevy nesouhlasu řady členů ČCE s tím, jak je přechod na samofinancování nastaven (relativně rychlý růst odvodů do personálního fondu, kombinovaný s úsporou části peněz od státu pro budoucí generaci), totiž neustávají. Kritici nejčastěji namítají, že odvody do PF budou pro menší sbory likvidační a že té doby, kdy budeme konzumovat ušetřené prostředky, se většina sborů nedožije. Anebo že šetřit na budoucnost je zbytečné, protože počet farářů bude klesat sám od sebe (staří odejdou do důchodu, mladých je málo) tak rychle, že na jejich platech nestačíme našetřené peníze utratit. Na sociálních sítích probíhají rozmanité diskuse – za všechny doporučuji poetický text z pera Ondřeje Macka (Facebook, skupina Přátelé ČCE), který navrhuje spotřebovat peníze od státu teď na kvalitní „paliativní péči“, tak aby umírající církev prožila důstojně svá poslední léta. A vznikají také různé konkrétní návrhy, jak pomoci menším sborům. Na posledním synodu se objevily hned dva. Oba byly zamítnuty.

Zároveň neexistuje ucelený dokument, který by plán přechodu na samofinancování srozumitelně vysvětlil a zdůvodnil. Sbory to potřebují, aby mohly plánovat svoji budoucnost a také aby měly důvěru, že celý systém je nastaven rozumně. Rád bych zde proto v hlavních obrysech vysvětlil, jak je tento finanční systém pojímán a co je třeba ještě dotáhnout.

Pokles příjmů od státu částečně nahrazujeme odvody do personálního fondu

Jaká jsou základní fakta? Náklady na kazatele a pastorační pracovníky jsou dnes zhruba 113 mil. Kč. Historicky byla většina těchto nákladů hrazena státem a ze státních peněz byla také financována část mzdových nákladů ústředí, synodní rady a byla z nich také podporována Jeronýmova jednota. Po odluce od státu v r. 2013 se ale tento státní příspěvek postupně snižuje – letos je již jenom 58 mil. Kč a v r. 2030 zanikne úplně. Tento trvalý pokles se snažíme alespoň částečně kompenzovat rostoucími odvody farních sborů do personálního fondu: letos je z odvodů do PF k dispozici již 31 mil. Kč. Je ale zřejmé, že to stále není dost. Zbývající část potřebných prostředků (33 mil. Kč) se proto čerpá z takzvaných finančních náhrad, které stát postupně vyplácí církvím jako náhradu za majetek ukradený komunisty. Z finančních náhrad máme pro letošek 84 mil. Kč. Z této částky však kromě zmíněného dorovnávání deficitu financování farářských platů financujeme diakonické a rozvojové projekty a synod letos také schválil poskytnutí bezúročné půjčky 5 mil. Kč na krytí případného schodku hospodaření ústředí, které bylo postiženo výpadkem příjmů následkem epidemie.

Na ukládání pro budoucnost tak zřejmě zbude přibližně 30 mil. Kč, tj. jen malá část všech prostředků, které od státu dostáváme. Přitom lze předpokládat, že využívání finanční náhrady pro různé účely bude přetrvávat i nadále – v nejbližších letech to má být například jeden z finančních zdrojů pro výstavbu Bratrské školy Evangelické akademie v Praze 7. Potřeba zvyšovat objem peněz, získaných z odvodů našich sborů do PF, bude růst úměrně tomu, jak se bude snižovat příspěvek od státu. Navržený plán odvodů nicméně předpo- ►

kládá, že zvýšení příjmu z odvodů do r. 2030 bude menší než pokles příspěvku od státu.

Odvody do PF rostou, ale solidarita se slabšími sbory je zatím relativně nízká

A co to všechno znamená pro sbory? „Průměrný“ sbor, který má faráře na plný úvazek, na něho letos přispívá formou odvodů do PF částkou 200 000 Kč. To představuje zhruba třetinu mzdových nákladů na jednoho faráře. Výše budoucích odvodů se bude odvíjet ve vazbě na tyto náklady – do r. 2025 by z nich měly pokrýt 50–60 % (360 000 Kč, v reálných cenách), v r. 2030 70–80 % (550 000 Kč, v reálných cenách) a na této úrovni by měly zůstat. Zbytek mzdových nákladů na faráře bude hrazen z naspořených peněz od státu a z jejich úroků. Tento plán je založen na principu odložené spotřeby a umožňuje uchovat část prostředků z finančních náhrad pro budoucnost, takže ani po roce 2030 nebudou sbory nuceny na svého faráře nést celý náklad.

Protože bylo zřejmé, že i 70 % nákladů na faráře bude pro menší sbory obtížné uhradit, vznikla myšlenka, že by větší sbory měly finančně pomáhat sborům slabším (princip solidarity). V r. 2019 byl synodem schválen mechanismus, který tuto myšlenku uvedl do života. Odvod do PF se rozdělil na základní, tzv. „paušální“ část, kterou ve stejné výši musí uhradit všechny sbory obsazené farářem, a „poměrnou“ část, jejíž výše se nastaví v závislosti na velikosti a hospodářské výkonnosti sborů („síla“ sboru). Letos je paušální část stanovena na 175 000 Kč a poměrná část je průměrně 25 000 Kč. Pro každý sbor je poměrná část odvodu stanovena individuálně podle jeho síly – pro slabší sbory je to méně než 25 000 Kč, pro silnější naopak více. Reálně tedy silnější sbory těm slabším část odvodu dotují. Slabší sbory tak mohou dostat od silnějších až 25 000 Kč (ve skutečnosti nejslabší sbor hradí poměrnou část ve výši 1700 Kč, dostává tedy od ostatních „jen“ 23 300 Kč) – což představuje 12,5 % z celého odvodu, ve vztahu k nákladu na celý farářský úvazek jsou to pouze 4 %. V tomto smyslu je solidarita zatím relativně nízká.

Je třeba navrhnout, jak se bude solidarita nastavovat i upravit existující podpůrné mechanismy

Co je třeba v tomto systému přechodu na samofinancování dotáhnout? Jsou to dvě velmi podstatné věci.

Zprv je to nastavení míry solidarity v budoucnosti. Zatím není totiž stanoveno, jak vysoká má v budoucnu být. Pokud by měl průměrný odvod krýt 70 % nákladů na faráře, měl by slabší sbor hradit např. pouze 50 % a na zbylých 20 % by mu měly přispět sbory silnější? To znamená, že by se měla solidarita zvýšit z dnešních 4 % na 20 %? Nebo by naopak měla zůstat na dnešní úrovni? Důležitá je i otázka, jaký způsob uplatnění mezisborové solidarity přijmout. Dnes je stanovena prostřednictvím dosti složitého vzorce na výpočet poměrné části odvodu. Zatím ale neexistuje vyhodnocení, jak se v praxi tato metodika osvědčuje. Je možné si představit i řadu jiných přístupů – například, že by každý salárník v každém sboru platil stejný salár (pokud by např. každý salárník platil měsíčně 600 Kč, pokryli bychom veškeré náklady na faráře a nepotřebovali bychom peníze od státu vůbec!). Toto vše je třeba zvážit, spočítat, vyhodnotit dopady různých variant, prodiskutovat se senioráty a sbory a na tomto základě stanovit metodiku, která by definovala jasné principy. Druhá věc se týká rozvoje sborů. Dosud jsme totiž uvažovali, jak nastavit přechod na samofinancování, aby způsobil „co nejmenší škody“. V každém případě ale bude znamenat pro všechny zvýšenou finanční zátěž a sám o sobě sborům k rozvoji nijak nepomáhá. Naopak. Myslím, že je opravdu důležité, aby sbory, které se chtějí rozvíjet a mají konkrétní nápady, jak to uskutečnit, měly možnost získat finanční (i nefinanční) pomoc, která by jim umožnila jejich záměr uskutečnit. Tímto směrem je zaměřen grantový systém DaRP. Prostředky na tyto projekty určené (zhruba 16 mil. Kč ročně), ač omezené, se každoročně nevyčerpávají. Zdá se tedy, že je třeba se znovu zamyslet, jaká forma pomoci by pro sbory byla nejprospěšnější, vyhodnotit dosavadní zkušenosti a celý systém

DaRP na tomto základě upravit a rozšířit (včetně případného navýšení přidělených prostředků).

Jsem přesvědčen, že obě tato témata je nutno vyřešit co nejdříve tak, aby přechod na samofi-

nancování tvořil ucelený systém, který by byl založen na srozumitelné logice, byl přijímán většinou církve a pomáhal jí i k budoucímu růstu.

Petr Štulc, foto: Petr Hloušek

PŘEDSTAVUMEME

Poradní odbor pro lidi s postižením

Synodní rada disponuje mnoha poradními odbory, které se zabývají různou, úzce specializovanou agendou. Protože poradních odborů je velké množství a není jednoduché se v nich zorientovat, připravili jsme cyklus, v jehož rámci se na jednotlivé poradní odbory zaměříme. Oslovili jsme zástupce konkrétního poradního odboru a položili mu následující otázky:

1. Představte prosím krátce váš poradní odbor.
2. Čím se aktuálně zabýváte?
3. Co vás těší, co se vám daří a co vám naopak dělá největší starosti?
4. Jaké impulzy byste chtěli církvi předat do budoucna?

Tentokrát jsme oslovili Daniela Hellera, předsedu poradního odboru pro práci s lidmi s postižením.

1. Poradní odbor pro lidi s postižením vlastně jen trochu pomáhá oddělení výchovy ústřední církevní kanceláře. Společně s dalšími dobrovolníky, psychology a faráři připravujeme pro lidi s postižením tábory a pro rodiny s dětmi s postižením také rodinné rekreace. Ty pořádá naše církev už od doby těsně před sametovou revolucí. Je to výtečná věc, otevřená lidem mimo církve. Vzniká tu velmi intenzivní společenství, které tyto letní akce přesahuje. Navázalo na ně občanské sdružení pro asistenční službu (nyní zapsaný spolek) Mirabilis a také jedno ze společenství v rámci ekumenického hnutí Víra a světlo, které sdružuje rodiny s dětmi

s postižením a jejich přátele. Máme spoustu dalších nápadů, co by se dalo dělat, ale nedaří se nám je dotáhnout. V poradním odboru je psycholožka, jsou tam zástupci rodičů dětí s handicapem, asistenti i faráři.

2. Domlouvali jsme se na podobě instruktáže pro dobrovolníky (asistenty) k dětem a lidem s handicapem. Chystáme putovní výstavu o tom,

Členové POPLP:

Marta Binková, Miriam Farková, Daniel Heller (předseda), Irena Kovaříková, Kateřina Soudná, Ondřej Titěra (SR)

jak jezdíme do tábora J. A. Komenského v Bělči a co tam společně prožíváme.

3. Máme radost z toho, že tak jako každý rok se pro službu v Bělči najde dostatek dobrovolníků. Asi jako u přípravy jiných letních setkání se obáváme toho, že nám je zhatí covid nebo ►

že kvůli nákaze nebude moci přijet někdo, kdo se moc těšil. Máme radost ze spolupráce se sestrami Radkou Hojkovou a Stáňou Houskovou a bratrem Filipem Halamou z ÚCK. A chtěli bychom moc poděkovat Evě Markové a Marušce Stolařové, po kterých práci převzali.

4. Toužíme po tom, aby naše sbory byly otevřeny lidem, kteří jsou v něčem jiní a mohou svou jinností druhé obdarovat. Chceme, aby se mezi námi

handicapovaní lidé cítili rovnoprávně a rovnocenně, aby místo bolestného soucitu zažili společnou radost a to, že s nimi druzí počítají. Přejeme si, abychom na bohoslužbách i v různých společenstvích snesli, že se někdo chová trochu odlišně, že je např. hlučnější nebo příliš upřímný. Kéž bychom si v církvi nehráli na dokonalé, ale uměli si přiznat své slabosti a vzájemně se přijímali v lásce a měli ze sebe navzájem radost.

připravila ARO, foto: Benfoto

O ZVELEBOVÁNÍ KOSTELÍKU V ČESKÉM BRODĚ

Rozhovor s výtvarnicí Barborou Veselou

„Když jsem do kostela vešla poprvé, pomyslela jsem si: Tady to evangelíci se skromností přehnali“.

Sešli jsme se a povídali si. V adventu se po deseti letech dokončila úprava interiéru kostela Nejsvětější Trojice v Českém Brodě. Máme hotovo? Ne, to si nemyslíme, po nás přijdou další a ti tu sakrální památku z 16. století možná uvidí jinak. Ale udělali jsme, co jsme mohli. K rozhovoru jsme se sešli ve třech: Josef Lukáš, presbyter, kdysi letecký metalurgický diagnostik a příležitostný herec. Barbora Veselá, presbyterka, výtvarnice. A Marek Lukášek, farář s názorem na liturgii. A děkujeme mnohým, kteří uprostřed doby covidové do sbírky velkoryse přispěli!

M. Lukášek: Do kostela v Brodě jsem se dostal poprvé někdy v roce 2008 a netušil jsem, že o dva roky později tu budu farářem. Přiznám se, že jsem si vůbec neuvědomoval, že se jedná o stavbu renesančního slohu, kdysi husitskou, památkově chráněnou. Generální oprava varhan se úspěšně chýlila ke konci. Líbilo se mi, že bohoslužby začínaly zvoněním, v mém

bývalém sboru v České Lípě jsme kostel a ani zvon neměli.

B. Veselá: Před třinácti lety jsem se sem přistěhovala a do sboru se hned přihlásila. Pěkný kostelík za bývalými městskými hradbami, márníce, obvodní zeď, krásné místo. Ale vstupte do kostela – pusto. pomyslela jsem si: Tak tady to evangelíci s tou svou skromností přehnali. Na vyzvání farářky Magdalény jsem tehdy na papír přenesla svůj první návrh změn. Časem se podle něj realizoval úložný nábytek v předsíně a nástěnky. Později došlo na osvětlení, jedna lampa uprostřed už nestačila. Nyní se od varhan ke stolu Páně snáší holubice z bílých skleněných koulí, my sedíme pod jejími letícími křídly.

ML: Krátce na to přišla na řadu křtitelnice. Vyrobita jsi rovnou finální kus. Netradiční materiál, keramika. Dokonce jsme ji k jednomu křtu použili. Staršovstvo ale, pokud se dobře pamatuji, takovou křtitelnicí nechťelo, nelíbil se jim materiál, barva ani tvar. Myslím také, že jsme to neúplně dobře připravili. Takže slepá ulička, neúspěšný pokus. Ale nějak se začít musí a názor, že do kostela křtitelnice

patří, se postupně začal diskutovat a prosazovat. Ale trvalo to nějakých šest, sedm let, než se nakonec křtitelnice do kostela dostala, tentokrát natrvalo. I když jiná.

BV: Uvažování o tom už bylo rozjeté. Na tom, že je to potřeba, panovala shoda, jen o umístění jsme se dlouho shodnout nemohli, někteří to vnímali jako opuštění původní koncepce interiéru, narušení tradice. Ale čas pracoval. Nyní stojí světlá pískovcová křtitelnice u vstupu do kostela na jeho podélné ose. Každý příchozí jde kolem. Kamenickou práci odvedla sochařka Zuzana P. Kačerová, vloženou mísu vykoval z nerezů náš bratr Petr Brožek. Před kostelem stojí torzo kamenné menzy, na průčelní fasádě je kamenná renesanční kazatelna a kamenná křtitelnice s nimi dotváří trojici.

ML: Záhy jsme začali s instalacemi obrazů českých výtvarníků, kdo koho znal. Podnětem byla přednáška černokosteleckého sochaře Zdeňka Hůly, který zmínil, že i dobří malíři mají plné depozitáře a není snadné pak někde obraz nebo sochu uplatnit. Napadlo mě, když máme v tom našem evangelickém prostoru tolik místa na holých bílých stěnách, že by se to dalo využít. Od začátku jsme věděli, že chceme oslovovat umělce se vztahem ke křesťanství. Aby dílo zapadlo do naší bohoslužebné koncepce, s ohledem na průběh církevního roku a jeho svátky. Rozhodlo se, asi správně, že umělec dostane šanci u nás něco vystavit, a to na předem dohodnutou dobu. A tak se k nám dostaly mohutné figurativní obrazy Miroslava Rady, jemně meditativní výtvarné „modlitby“ Petra Štěpána, abstraktní „veraikony“ Pavla Šléglá. Něco úplně jiného představil Václav Sokol: foukané figurativní pastely, výjevy z Nového zákona...

BV: Ano, něco se dělo, prázdný kostel se občas na nějakou dobu dobře proměnil. Na zdech ovšem zůstávaly stopy po skobách, hřebíkách, provázkách...

JL: Nejsem ve sboru nejstarší pamětník, přesto vím, že za posledních 30 let se situace s budovou střídavě zhoršovala a bylo nutné provádět opravy

průběžně. Nerealizovali jsme je však komplexně a často i kvůli dodavatelským problémům svépomocí. Loni se ale provedla celková oprava s potřebným projektem i rozpočtem. Rozpočtovaná suma nás dovedla k žádosti o dotaci na ministerstvu kultury prostřednictvím MÚ Český Brod. Ta však byla vázána na projekt a podrobný rozpočet. Rozsah prací se však měnil v souladu s požadavky památkářů.

ML: Tihle památkáři! Nelze je obejít, musíme s nimi být zadobře. Oni to pochopitelně vidí ze svého úhlu pohledu, kostel je prostě chráněný objekt, chtěli by ho zachovat dalším generacím v co možná původním stavu. Pracovnice památkového ústavu u nás byla častým hostem. V něčem jsme si

Barbora Veselá

dobře rozuměli, v něčem ne. Dnešní křesťané přece jen chtějí mít shromáždění v prostoru, který nějak odpovídá jejich prožívání Boží blízkosti. Nejsme muzeum ani skanzen architektury. Ctíme předky, ale spoustu věcí chceme dělat po svém. A tak jsme přijali podmínku, že před zahájením opravy musíme nechat zpracovat restaurátorský průzkum. A přiznávám, že bylo potom vzrušující pozorovat, jak dlátko paní restaurátorky Rečové odkrývá další a další barevnou vrstvu, jako slupky od cibule. A v apsidě se nakonec doškrábala někde k vesele modré a červené výmalbě z roku 1560. ►

JL: Jedna věc byl projekt a druhá jeho realizace. Specifika prací byla tak složitá, že nebylo snadné nalézt dodavatele. Měli jsme štěstí, když jsme oslovili místní firmu pana Pepře, který se realizace ujal jako odborník v několika profesích, a hlavně

ML: Hodně času jsme ve finále nečekaně strávili projednáváním navrženého biblického verše, který měl zdobit velkou prázdnou plochu nad vítězným obloukem. Přinesl jsem k projednání na výběr asi deset možností, takové to „Kristus

evangelický kostel Nejsvětější Trojice v Českém Brodě

s velkou trpělivostí pro měnící se podmínky. Obnovil starý komínový průduch a rázem kostel získal přirozenou ventilaci. Výsledek všech prací nás všechny ve sboru mile překvapil kvalitou, která doufejme zajistí funkčnost stavby do budoucna.

BV: To už bylo nutné dodat konečný výtvarný návrh pro staršovstvo, památkáře i řemeslníky. Tentokrát prošly navržené změny snadno. Vznikla nová podlaha, nová elektroinstalace, částečné odvlhčení, stabilní závěsný systém. A taky nové vymalování, které je výsledkem hledání odstínů barev souznících s barvou podlahy, s dřevěnými prvky, s rámy oken i s možnostmi použitého materiálu a s dovedností malíře. Malba nechtěla do prostoru vnášet symboliku, znaky, pouze prostor členit barevně, nově, současně. Dotvořit konečně s osvětlením, původním nábytkem, křtitelnicí a rozestavením židlí jeden celek.

život náš“, nebo „Já jsem ta cesta, pravda i život“. Myslel jsem, že se dohodneme snadno, ale to byl omyl. Rozptyl preferencí byl značný, prakticky jsme se nedovedli dohodnout ani na jednom z veršů. Nakonec nečekaně zvítězil návrh klasickému verši se vyhnout. Na zdi tedy teď máme kříž „Kristova monogramu“ chí-ró: Takové malé tajemství k meditaci.

BV: Dnes je popeleční středa. Před okny apsidy nově zavěšené velké formáty papíru budou po celý postní čas svým proměnlivým rozptýleným světlem clonit náš pohled do košatých větví mohutných stromů. Zůstaneme sami u sebe s pohledem k sobě samým. Za okny život ptáků, veverek a jarní probouzení holých haluzí zahlédneme až na svatodušní neděli.

*rozhovor připravil **Marek Lukášek**,
redakčně upraveno*

Výročí válečného kostela

Boskovičtí oslavili osmdesátiny funkcionalistického chrámu

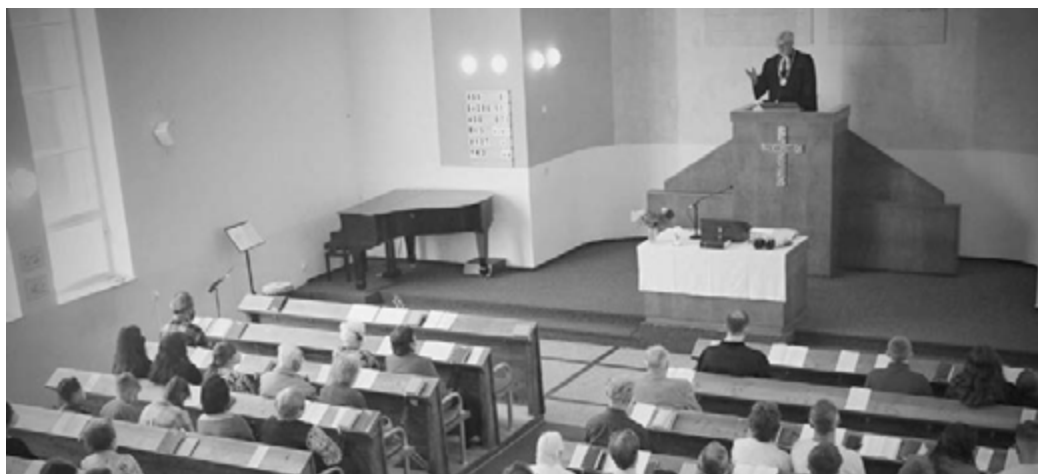
V červnu jsme v jihomoravských Boskovicích prožili slavnost v církvi poměrně obvyklou: jubileum stavby kostela. Událost to byla krásná, přijel synodní senior Daniel Ženatý, kázal při slavnostních bohoslužbách a vedl s námi rozhovor o budoucnosti církve; v kostele se otevřela výstava historických fotografií a grafických listů Blahoslava Rozbořila. K tomu se jedlo, popíjelo i zpívalo; milé společenství v slunném dopoledni.

Boskovické osmdesátiny jsou však i neobvyklé. Zdejší kostel má pozoruhodnou historii vzniku. Již připravenou stavbu zhatil začátek druhé světové války. Evangelíci se však odvážili kostel přece postavit, vzdor obrovskému nedostatku ve válečné době. Významnou roli

však náhodou objeven. Sbor hodlá dokument zpřístupnit laické i odborné veřejnosti.

Poslední zajímavostí svátečního dne byl dokumentární film, který jsme o kostele natočili. Myšlenka vznikla z nouze, kvůli pandemii nebylo možné pozvat veřejnost. Na kameru mluvila kurátorka, architekt, farář, politička, pamětníci, s hudbou se přidali Vojtěch a Irena Havlovi. Samotné nás překvapilo, co se dá na ploše dvaceti minut vyjádřit.

Na závěr dejme slovo Danieli Ženatému, který v kázání řekl: „Na počátku léta 2021 je každý kostel jakékoliv církve na této planetě důležitý. Protože kostely se dnes stávají místem, kde jsou různí lidé spojeni jednou Boží mocí. A není

sehrála podpora mateřského sboru z Vanovic, který odtržení Boskovic nejen umožnil, ale i štědře založil.

Historii chrámu letos doplnil zajímavý objev. Pro stavbu dle záznamů existovaly dva návrhy. Jeden, který si tehdy zvolili, od místního architekta Karla Fabiánka, druhý od Ernsta Wiesnera, významného architekta, autora brněnského krematoria. Wiesnerův návrh jsme měli za ztracený, při procházení archivu byl

mnoho míst na světě, kde jsou lidé schopni spolu vycházet vzdor různým názorům... Kristova církev je místo, kde dokážeme být spolu, ve vzájemné úctě a vzájemném respektu – protože víme, že jsme děti jednoho Otce, že za každého z nás Kristus zemřel.“

Dokument s názvem Místo, kde se mluví s Bohem je dostupný ke zhlédnutí na youtubeovém kanále Evangelického sboru Boskovice.

Jiří Bureš

Manželé Jelínkovi obdrželi polské vyznamenání

Polský prezident Andrzej Duda udělil 2. června medaili *Virtus et Fraternitas* evangelickému faráři Janu Jelínkovi a jeho manželce Anně. Ocenil tak in memoriam jejich hrdinské nasazení během druhé světové války.

pplk. Jan Jelínek (1912-2009)

„Je to symbolický moment, ve kterém děkujeme těm, kteří dokázali ukázat své bratrství v nejtěžších dobách. Bez ohledu na svou národnost vnímali lid-skost a projevovali lásku k bližnímu,“ zdůvodnila polská prezidentská kancelář.

O evangelickém faráři Janu Jelínkovi, nositeli řádu TGM, se hovoří jako o „českém Schindlerovi“. Se svou ženou během války zachránil desítky lidí – často takových, kteří jinak stáli na opačných stranách fronty.

„Pro mne je Bůh všechno, moje vlast a čest. Já se můžu před Pánem Bohem postavit, že jsem od žádného nic nechtěl, a kde jsem mohl pomoci, pomohl. A dovedl jsem si získat i nepřátele; někteří z nich, když přišli ke mně, odcházeli už jako přátelé,“ vzpomínal farář Jan Jelínek.

Na faře u nich našlo azyl tolik lidí, že se tam často nemohli vejít, a pomáhaly i další české rodiny. Do židovského ghetta Jan Jelínek tajně vozil potraviny. Zastřelení hrozilo jemu i jeho manželce Anně.

medaile Virtus et Fraternitas (ilustrační foto)

Později oba vstoupili do československé armády, kde sloužili jako zdravotníci. Sovětům, kterým pak hrozilo věznění v gulagu, vystavoval antedatované křestní listy s razítkem své dřívější farnosti.

Jiří Hofman, foto: e-cirkev.cz, instytutpileckiego.pl

GRANTOVÝ SYSTÉM

Církevní granty

Nečekejte s rukama v klíně a přidejte se i vy

Vyhlášením výzev na podávání žádostí byl zahájen šestý ročník grantového systému ČCE. Proč to vlastně děláme?

Mottem celého systému je nečekat s rukama v klíně na to, až na náš sbor dolehnu hospodářské potíže samofinancování, ale pokusit se o nové

aktivity, které osloví a zapojí víc lidí, členů i přátel sboru, kteří se budou moci podílet na jeho finančních závazcích. Možná je to dost smělá představa, ale zkušenosti mnoha lidí v církvi dávají těm, co s tímto nápadem přišli, za pravdu. Nejhorší ze všeho je pasivně čekat a vzpomínat na to, co se ve sboru všechno dělalo, když nás ještě bylo hodně. Sbory, kde se něco děje, kde je aktivních větší okruh, získávají při pohledu do budoucna větší sebedůvěru.

Pravidla grantového systému, výzvy a všechna průvodní dokumentace, včetně podkladů ze školení, jsou k dispozici na webu ústředí církve (www.ustredicce.cz) – rubrika ústřední církevní kancelář / dokumenty / grantový systém. Tato internetová složka slouží jako nástěnka, kam jsou ukládány pokyny pro vypracování žádosti, výsledky hodnocení žádostí i průběžné informace pro žadatele a příjemce podpory. Řadu inspirativních informací, příkladů a námětů lze najít i na facebooku Granty ČCE. Za příklad slouží vybavení dětských táborů a klubů mládeže, ale také programy jako „Rozevřený vějíř biblického vzdělávání všem“ či „Revitalizace evangelické víry i kostela“.

V letošním roce jsou vyhlášeny čtyři výzvy ve stejných oblastech jako v předchozím roce:

- a)** rozvoj sborů, výchova a vzdělávání
- b)** diakonická práce
- c)** dlouhodobé inovativní aktivity
- d)** sbory ČCE a životní prostředí

Stejně jako v minulém roce umožní grantový systém podávat žádosti na řešení projektů s trváním až dva roky. Samozřejmě že délka trvání projektů může být i kratší. U projektů rozvržených na více než jeden rok je schválena podpora poskytována na každý kalendářní rok zvlášť.

Opět vyhlášíme výzvu Dlouhodobé inovativní aktivity, zaměřenou prioritně na zavádění nových dlouhodobých pravidelných aktivit nebo jejich inovování. Tato výzva má stanovenou nižší míru spolufinancování a zjednodušená kritéria hodnocení. Jejím cílem je motivovat k předkládání projektů, zaměřených

více na skutečně nový a inspirativní obsah než na stavební úpravy, vybavení apod.

Ve všech výzvách jsou zvýšeny částky podpory, o které lze žádat na jednotlivé roky realizace projektu. Rovněž jsou zvýšeny finanční limity některých typů uznatelných výdajů v rámci jednotlivých výzev. Může se tedy stát, že nebude možno uspokojit všechny žádosti a že při jejich hodnocení bude nutno klást větší důraz na kvalitu záměru i zpracování žádosti. Upozorňujeme tedy na důležitost pečlivého zpracování žádosti, zejména s ohledem na plnění jednotlivých kritérií, respektování výdajových limitů a dodání všech povinných příloh, ve výzvách uvedených.

Letos budou žádosti podávány opět prostřednictvím online formuláře, přístupného přes web. Odkaz na formulář naleznete v Příručce pro žadatele o podporu z grantového systému, která bude zveřejněna na webu ústředí ČCE do poloviny července letošního roku. Lhůta pro podávání žádostí je stanovena od 1. srpna do 30. září 2021.

Také v letošním roce nebude organizováno žádné školení pro zájemce o grantový systém. Věnujte proto pozornost textu výzev i školicím materiálům z předchozích let, které jsou k dispozici na webu ústředí ČCE. Rovněž nabízíme individuální konzultace, které budou poskytovány dle domluvy. Dotazy posílejte na e-mailovou adresu granty@e-cirkev.cz.

Nebojte se tedy a pusťte se do toho!

Vladimír Zikmund,

synodní kurátor a předseda grantové komise

Modlitba za domov vyhlašuje výtvarnou soutěž

Tradiční součástí Modlitby za domov je již od počátků i výtvarná soutěž, vyhlašovaná pro jednotlivce i žáky mateřských a základních škol. Vedle zajímavých cen je odměnou pro děti i vystavení nejlepších děl a umístění výběru obrázků do přímého přenosu České televize.

Letošní, již 15. ročník Modlitby za domov, je plánován na 28. října. Jeho součástí bude i tradiční výtvarná soutěžní přehlídka, kde budou práce soutěžících vystaveny.

Kromě klasických výtvarných metod lze tvořit i multimediálně, například natočením videoklipu. Vybrané příspěvky se objeví ve vysílání Modlitby za domov a na internetu. Klip může být hraný či animovaný (či kombinovaný),

stopáž by se měla pohybovat kolem 60 sekund.

Letošním tématem je „Já jsem s vámi“. Uzávěrka pro zasílání děl je nejpozději 1. října 2021. Další informace jsou k dispozici na stránkách www.modlitbazadomov.cz.

Modlitba za domov je jeden z tuzemských ekumenických projektů. Jedenáct členských církví Ekumenické rady církví každý rok spojuje své síly k tomu, aby důstojně a s vděčností oslavily nabytou svobodu a pomodlily se za požehnání a ochranu pro naši zemi. Součástí akce je bohatý duchovní a kulturní doprovodný program, vyvrcholením je přímý televizní přenos České televize.

Ralf Mošt/ARo

V pankrácké věznici připomněli památku Milady Horákové a dalších politických vězňů

Milada Horáková byla zavražděna totalitním režimem ve vykonstruovaném procesu v padesátých letech 20. století spolu s dalšími odpůrci komunistického aparátu. Jako právnička se hájila před zinscenovanou soudní mašinerií, která měla připravený scénář s jasným verdiktem.

Milada Horáková byla aktivní členka farního sboru Českobratrské církve evangelické v Praze na Smíchově. Bojovala proti všem formám totality. Díky svému právnímu vzdělání se starala o sociální témata a pomáhala těm, kteří by jinak obtížně hledali zastání.

Odmítla žádat o milost, ale přimlouvaly se za ni velké osobnosti světové vědy, kulturního života i politiky. Zemřela 27. června 1950 v 5.35 hodin ráno.

Pietního aktu se za Českobratrskou církev evangelickou zúčastnil člen synodní rady Pavel Pokorný, který také vystoupil s krátkým slovem. Přepis této promluvy vám nyní přinášíme. ►

Vážení spoluobčané,

každý lidský život je stejně cenný. Každý člověk má svou důstojnost a zasluhuje stejnou úctu. Nehledě na to, zda je příslušníkem etnické či jiné menšiny, nehledě na dotýčného politické názory a přesvědčení.

Jestliže někomu vzdáváme zvláštní úctu – jako zde dnes Miladě Horákové – pak tím chceme zdůraznit hodnoty, které jsou pro naši společnost podstatné, na kterých chceme stavět, které chceme podporovat. Dnešní pietní akt se tedy nevztahuje jen k minulosti, nýbrž k naší současnosti a budoucnosti.

Milada Horáková je velký člověk. Pevná osobnost. Má jasno v hodnotách: Rozlišuje pravdu

a lež, lásku a lhostejnost. Její duše se nedá zlomit násilím ani se nedá koupit. Svým blízkým píše: Opřete se o svou víru. Sama je ve víře zakotvena. ve víře. Nejspíš ji opírá o základní biblická sdělení, že Bůh je láska a Kristus je ta cesta, pravda i život.

Náš národ – a myslím národ nikoli v nacionalistickém, nýbrž v občanském smyslu – dnes potřebuje takové velké lidi, potřebuje je všude, a především ve svém čele. Prosme Pána Boha, ať v této zemi dá takovým osobnostem zrodit se, vyrůst a dosáhnout ocenění. A nám Bůh pomáhej, abychom se jim aspoň přiblížili.

Jiří Hofman

ZAHRANIČNÍ PARTNERSTVÍ

Vedení ČCE navštívilo partnerskou evangelickou církev v Berlíně

Církevní život v srdci kosmopolitního velkoměsta

Několikrát odložená cesta do Berlína se nakonec uskutečnila poslední červnový víkend jako vůbec první zahraniční výjezd synodní rady po dlouhém čase pandemie. Hostitelkou ČCE byla evangelická církev EKBO (Die Evangelische Kirche Berlin-Brandenburg-schlesische Oberlausitz), která územně spadá do německé metropole Berlína, Braniborska a části Saska.

Společné rozhovory se nesly kolem tématu misie a diakonie. Navzdory rozdílné velikosti obou církví (ČCE je vůči EKBO sotva desetinová) máme řadu společných témat, která se týkají především vztahu církve a veřejnosti. V čase, kdy církvím obecně ubývá členů, se mění i pohled na službu církve vůči veřejnosti – situace nás nutí vyjít ven a hledat místo, kde církev může být užitečná ve světě kolem nás. I pandemie přinesla v tomto smyslu nové výzvy.

Církev EKBO, s níž ČCE pojí padesátileté přátelství, je v mnohém zajímavou inspirací:

Například právě v důrazu na rozvoj komunitních forem pro lidi, kteří dosud měli a mají ke křesťanství daleko. V přístupu k misii s velkým důrazem na pluralitu a rozmanitost společnosti. Také například v otázce ekologie: Sbory EKBO se zavázaly, že v krátké době zcela přejdou na obnovitelné zdroje energie. Život církve v srdci kosmopolitního Berlína zase systematicky pamatuje na přijetí menšin nebo lidí, kteří to ve většinové společnosti nemívají snadné: Bohoslužby s LGBT komunitou, každodenní modlitby pro lidi ze zemí a míst, kde jsou pošlapávána lidská práva, nebo promyšlená sociální práce s lidmi z okraje společnosti.

Na závěr setkání navštívila česká delegace i krajskou čtvrť Rixdorf s Komenského zahradou. Synodní senior Daniel Ženatý v místním sboru v kostele Magdalenenkirche posloužil nedělním kázáním.

Pavel Hanych

DIAKONIE

Oáza v centru města

Komunitní zahrada ve Vrchlabí propojuje místní světy. Právem proto byla zařazena mezi finalisty inovací v Diakonii za období 2020/21

Vrcholky Krkonoš stále ještě září posledním letošním sněhem. Dole ve Vrchlabí už ale všechno kvete. Jak by taky ne, když je květen. Přísná opatření proti pandemii se pomalu uvolňují. Někteří klienti Diakonie ze služby sociální rehabilitace SPIRÁLA tak poprvé mohli vyrazit na svou

Diakonické Středisko Světlo ve Vrchlabí vzniklo v roce 1992. Dnes působí v Libereckém a Královéhradeckém kraji a úzce spolupracuje se speciální školou Diakonie, sídlící též ve Vrchlabí. Komunitní zahrada spadá pod diakonickou sociální službu nazvanou SPIRÁLA. Jejím cílem je připravit lidi se zdravotním znevýhodněním do běžného života. Příprava probíhá v oblasti práce a pracovních návyků (cílem je, aby klienti mohli získat své zaměstnání), bydlení (jak si uvařit, uklidit), samostatného života (jednání s úřady atp.). Součástí služby je cvičný byt a vedle zahrady i dílna, kde klienti šijí, vyrábějí keramiku či svíčky. Diakonie ve Vrchlabí dále nabízí tyto služby:

- raná péče
- sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Vrchlabí
- sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi Jilemnice
- osobní asistence

komunitní zahradu. Práci si zpestřili neobvyklým pravidlem. Všechno dělali opačnou rukou, než jakou jsou zvyklí používat. Leváci pravou, praváci levou, aby si výrazněji uvědomovali jak vlastní tělo, tak činnost, kterou vykonávají.

Dnešní dopoledne ale rozhodně nebylo na levačku. Do karet hrálo počasí – blankytné nebe, skoro letní vedro. Stromy i keře obrostly mladými lístečky

a zahrada se obsypala květy všech barev. Zelená, růžová, modrá, odstíny žluté. Paní Jana a tři další mladí muži květy nejprve sbírali do proutěných košíků. Pak ve stíněném altánu roztáhli velké balicí papíry a na ně nasbíranými květy malovali. Funguje to, ujišťovala je Petra Glosová, jejich vedoucí. Den předem zkoušela netradiční výtvarnou metodu doma se svými dětmi – a s úspěchem. Některé tužší květy bylo pouze třeba lehce naklepat, aby barvu pustily. Černou pak poskytly zbytky ohořelého dřeva z místního ohniště.

Když dokončili výtvarnou práci, nabrali čtyři návštěvníci zahrady vodu do konví a pořádně zalili vyvýšené záhony i bylinkovou zahrádku. Na závěr se usadili ke společnému povídání o prožitém dopoledni.

Vznikly dva abstraktní obrazy, na kterých veselé barvy doplňují černé nápisy zuhelnatělým dřevem. „Jaro krásné,“ sděluje například jeden z nich. Hlavním tématem povídání ale samozřejmě byl zážitek z toho, jaké je to pracovat jinou rukou, než které člověk dává přednost. Měla paní Jana, levačka, čas myslet i na něco jiného než na práci, když směla používat jen pravou? „Sváděla mě pořád ta levá. Furt mi cukala,“ říká Jana. „V pravé jsem moc neměla cit. Ale časem by to taky šlo,“ komentuje svůj dnešní nevšední zážitek. „Kdyby mi usekli ruku, tak bych musela,“ dodává s nadsázkou sobě vlastní, kterou často baví ostatní. Jeden z jejich spolupracovníků propukne v hurónský smích.

Náš prostor

Že práce i relaxace na zahradě klientům všestranně prospívá, věděli ve vrchlabské Diakonii už dlouho. V rámci sociální rehabilitace, která má klienty s různými handicapy připravit podle jejich možností na co nejsamostatnější život, navštěvovali více zahrad. Uvědomovali si ale, že by potřebovali vlastní prostor.

A ten nabídli vrchlabští evangelici. Na farním pozemku už stálo dětské hřiště, vybudované ro-

dinným sdružením Tamar. Teď je vhodně doplňuje devět vyvýšených záhonů (tři si mohou pronajmout lidé z Vrchlabí), trvalkový záhon, jezírko. Vzniklo místo, kde se potkávají děti i dospělí, lidé s handicapem i bez něj. Navíc uprostřed města. Pořádají se tu

Inovace v Diakonii

Vyhledávání a vyhlásování nejzajímavějších inovací v Diakonii má za cíl povzbudit společné přemýšlení o zvyšování kvality služeb. Inspirovat k tomu má dobrá praxe z jednotlivých škol a středisek. Počítají se drobné zlepšováky i zásadní změny. Časem by Diakonie ráda dospěla do stavu, kdy se novinky, osvědčené v jednotlivých školách a střediscích, budu sdílet napříč celou organizací.

i kulturní akce. Zelená oáza přístupná všem. Klienti Diakonie ji mají moc rádi. Na jejím vzniku se ostatně podíleli hned od začátku, při samotném plánování. Před rokem se sešli s architektkou zahrady a společně diskutovali o tom, co by na zahradě chtěli mít. Při budování celého prostoru se pak také dost nadřeli. „Díky tomu je víc jejich,“ říká Ivana Hadincová, vedoucí služby sociální rehabilitace.

Klienti Diakonie se při zahradničení učí, jak pracovat a spolupracovat. Někdy jsou rozděleni do dvojic s tím, že jeden ze dvojice je vedoucí. Učí se tak nést za práci druhých zodpovědnost. „Zaměřujeme se například i na to, aby naši klienti věděli, že je potřeba pracovat celý stanovený čas a při práci

si dělat přestávky,“ říká Ivana Hadincová. Cílová skupina klientů je přitom poměrně široká. Sociální rehabilitace se účastní lidé s mentálním, tělesným či kombinovaným postižením, ale i lidé s chronickými onemocněními, třeba po infarktu. Různorodost se ukazuje jako výhoda. Ti, jejichž postižení je lehčí, se stávají učiteli ostatních, a celá skupina tak lépe spolupracuje.

Zklidňující síla

Zahrada má však i terapeutický rozměr. Každý, kdo byl někdy ve stresu a vyrazil na procházku do přírody, ví, že příroda má velmi ozdravný, uklidňující účinek. „My využíváme tohoto efektu i při práci s našimi klienty,“ říká ředitel vrchlabské Diakonie Tomáš Hawel s tím, že nejde jenom o nácvik pracovních návyků, ale také o to, aby si klienti uvědomovali sami sebe, svoje potřeby, motivaci i svou hodnotu. „Proto tu také klienti třeba kreslí nebo se jenom těší z toho příjemného prostoru a potom si o tom s našimi pracovníky společně povídají,“ dodává.

Přestože celý prostor vedle vrchlabské evangelické fary vypadá velmi pěkně, hotovo zdaleka není. Má tu vzniknout vrbový altánek, květinová louka i domečky pro hmyz. Budova současného altánu, už trochu omšelá, dostane novou fasádu a uvnitř se promění její dispozice. Vznikne zázemí pro nářadí i malé pódium pro kulturní sešlosti. Celkem 17 klientů Diakonie i jejich vrchlabsští sousedé tak získají ještě hezčí místo k potkávání.

Adam Šůra

HUMANITÁRNÍ POMOC

Diakonie pomáhá v jimoravských obcích zasažených větrnou smrští

Fotoreportáž z terénu

Ředitel Diakonie ČCE Jan Soběslavský a ředitelka Střediska humanitární a rozvojové spolupráce Kristina Ambrožová na místo vyrazili ihned poté.

„Jak jsme obce procházeli, všude se velmi pilně pracuje na odklizení suti těžkou technikou, ale i svépomocí, jak to jen jde,“ uvedla Kristin Ambrožová. ►

Diakonie pomoc koordinuje s dalšími nevládními organizacemi, které v místě pomáhají, s krizovým štábem a místní samosprávou. Na místo také vyslala své dobrovolníky.

V Břeclavi vyrostla humanitární základna Diakonie pro shromažďování potřebného vybavení a dalších zdrojů.

Nadále také pokračuje sbírka Diakonie ČCE na obnovu vesnic. Tu otevřela synodní rada

příspěvkem 500 tisíc korun z fondu charitativní a sociální pomoci. Hned v prvních dnech vybraná částka překonala hranici 15 milionů a stále roste. Do sbírky přispívají nejen jednotlivci a farní sbory, ale i zahraniční církve a podporovatelé z mnoha koutů světa.

Adéla Rozbořilová, Ivana Dingová,

foto: Diakonie ČCE

SLOVO

následky prudké bouře
(penzion Doubravka, Luhačovice, 25. 6. 2021)
foto: Michal Vogl

Otevřený dopis Českobratrské církvi evangelické z Ústeckého seniorátu

Aby evangelický výhonek Kristova vinného kmene prospíval

ČCE hledí s bázní a chvěním do příštích několika let. Probíhá další etapa odluky církve od státu. Nyní si určíme sami, jak bude církev vypadat dál. Zaznívají ale i obavy, aby to pro nás (nebo pro naši podstatnou část) nebyly roky poslední. Je pochopitelné, že si v době změn klademe otázky a máme obavy. Ptejme se společně a společně hledejme odpovědi. Jaká bude naše církev o generaci dál? Bude? Kdo v ní bude? Jak bude zvěstovat evangelium? Kde a komu? Jak se promění?

Tyto otázky pálí evangelíky severu ještě o něco víc. Severní Čechy jsou v pravém slova smyslu periferie. Historií i současností zkoušený region, nad kterým leckdo láme hůl: stát, veřejná správa, investoři, značná část společnosti. Proč jen taková nálada rezonuje i v naší církvi? Proč zaznívají hlasy, že jsou některé sbory dávno mrtvé a že nemá smysl je udržovat dál při životě, protože by to „něco“ stálo?

V reakci na skepsi nad smyslem malých sborů na periferii si klademe otázku, kde jinde už by měla žít a budovat se církev k zvěstování evangelia než právě například v periferii severních Čech? Vždyť zde ve velkých aglomeracích žije téměř milion obyvatel. A často jsou to lidé těžce zkoušení, bez jakýchkoliv dobrých zpráv, bez naděje. Lidé na okraji. A přesně mezi ně vždy mířil Ježíš. Ostatně sám z periferie pocházel a také tím budil podezření: „Může být z Nazaretu něco dobrého?“ ptal se nedůvěřivě Natanael. (J 1,46)

Jistě i zde chápeme, že mít sbor s plným provozem, farářem, kostelem a farou něco stojí. Debata o církvi by se ale nikdy neměla smršknout do roviny „máme na to?“. Neptejme se v první řadě, kolik nás budoucnost církve bude stát. Ptejme se raději, co může sounáležitost a solidarita evangelíků s periferií v důsledku přinést celé ČCE. Chceme

probudit nejen diskusi o tom, zda mít, či nemít sbory i v „neevangelických“ regionech. Chceme před celou církví poukázat na fakt, že ČCE stojí a padá i se svými slabšími senioráty.

K tomu, abychom se mohli s touhou pustit do dalších zápasů o naše sbory, potřebujeme také jisté vědomí spolupatříčnosti k celé církvi. Proto vás my, severočestí evangelíci, prosíme o odvalu víry a o podporu nejen pro náš seniorát, ale pro všechny okraje, které ČCE obývá. Pak se nám snáz podaří uchovat si v představách obraz budoucnosti církve, ve které bezpečně dokážeme nalézat nás samotné i tady na severu. Jsme si vědomi, že na podporu Ústeckého seniorátu byl již uspořádán „Rok Ústeckého seniorátu“. A přesto se domníváme, že v současné fázi vývoje ČCE musíme apelovat na dlouhodobou změnu smýšlení napříč církví směrem k jednotě, solidaritě a sounáležitosti. Navíc se naše podněty nevztahují jen k Ústeckému seniorátu, ale sbory tohoto seniorátu považujeme za modelový příklad proměn ČCE v širším kontextu.

Úlohou církve však není jen solidarita se slabšími. Je jí také neustálé hledění do budoucna na cestě následování Krista. Proto se chceme dívat nejen do roku 2030, jako jsme se odvážili například ve „strategickém plánu“. Chceme vidět mnohem dál. Ptejme se, jaká má být církev pro ty, kdo přicházejí a přijdou, ať už do jakéhokoliv sboru v ČCE. Nemusí to být jen rodilí evangelíci, jsou to také lidé ze světa, kterým má být církev z podstaty otevřena. „Hle, moje matka a moji bratři,“ říká Ježíš (Mt 12, 49) a ukazuje přitom na ty, kteří za ním přicházejí. Stejně tak se tedy ptejme, jaká má být Českobratrská církev evangelická pro ty, kteří, přiváděni Duchem svatým, přicházejí „ze světa“, aby se stali bratry a sestrami těm, kdo v církvi žijí od narození.

Věříme, že všichni toužíme po tom a modlíme se za to, aby evangelický výhonek Kristova vinného kmene prospíval a přinášel dobré plody. Budou mít kam přicházet i tady na severu, když jsou prý místní výhonky Kristova kmene dávno suché? Ale ony suché přece nejsou! I když jsou zdejší sbory malé, zaseto je dobře, na vinicích se tvrdě pracuje a úroda se očekává s nadějí. Slyšte evangelium z Ústecka: Ústecký seniorát ČCE jako jediný ze všech seniorátů v posledních letech mírně rostl co do počtu členů svých sborů. Kdy a kde se tohle naposledy v ČCE stalo?

Papírový počet členů v kartotéce samozřejmě nikdy není jediným ukazatelem živého společenství. Ale průměrná návštěvnost bohoslužeb zde také pět let v řadě mírně roste! (Pozn.: podle statistiky „evidot“ za léta 2015–2019; pandemií postižený rok 2020 nelze počítat.)

Severočeský evangelík se svojí peněženkou ujímá nákladů svého sboru téměř dvojnásobnou měrou oproti zvyklosti průměrného českého a moravského evangelíka. (Pozn.: 1500 Kč na jednoho evidovaného člena sboru v seniorátu oproti 880 Kč u průměrně štědrého evangelíka v celé ČCE.) Tuto místní uvědomělost a sounáležitost se svým sborem ale můžeme vyzdvihnout o to výš, o co nižší jsou na severu Čech platy ve srovnání se zbytkem ČR. Ano, nemáme sborový majetek k podnikání,

polnosti, byty. Hlavu máme ale vzhůru vztyčenou, svoji peněženkou se ke svému sboru hlásíme!

Sbory jsou na severu Čech mladé nejen dle data založení. Na bohoslužbách zde často potkáte třícátňáky, maminky a tatínky od rodin (i s rodinami). Někteří se účastní života sboru, a ještě se ke křtu a k aktivnějšímu zapojení do sboru neodhodlali. Podporujme je, vedme je. Vždyť mnozí další to již udělali! Přišli, aby se nechali pokřtít v dospělém věku. (Pozn.: částečně lze opět doložit statistikou „evidot“.) Kdyby to viděli s budoucností ČCE tak bledě, proč by vstupovali zrovna do našich sborů?

Oživení seniorátu v posledních letech s sebou přineslo nejen zmiňovaný nárůst počtu členů sborů. V roce 2018 vznikla nová kazatelská stanice FS ČCE Louny (Radonice nad Ohří). Ani toto není v ČCE něco, o čem bychom slyšeli každý den.

V seniorátu také působí v součinnosti se sbory tři střediska Diakonie ČCE (Litoměřice, Krabčice, Most). Diakonie poskytuje služby stovkám klientů, často těm z nejpotřebnějších, a svou činnost zde dále rozšiřuje. Severní Čechy se bez práce Diakonie neobejdou. Diakonie se neobejde bez své základny ve sborech. Diakonická střediska v Ústeckém seniorátu se „svými“ sbory žijí v úzké spolupráci. Jak symbolická je například presbyterna litoměřického sboru! Scházejí se zde jak lidé ze sboru, tak zde každé poledne obědvají klienti Centra denních služeb Diakonie, které na půdě sborového domu sídlí.

V Ústeckém seniorátu je nespočet míst, kde by mohla a měla evangelická církev, církev učedníků Ježíše Krista, pomáhat svými silami bližním. Kde by mohla a měla působit a nezištně diakonicky pracovat ve svém blízkém i vzdálenějším okolí.

Stejně tak je zde obrovský prostor pro přinášení naděje evangelia vzhledem k množství zoufalých míst vyloučených lokalit, chudých sídlišť a množství těžkých životních příběhů.

Pro stále ještě skeptického pozorovatele nebude znamenat výše uvedené nic rozhodujícího. V Ústeckém seniorátu ale můžeme doufat, že zdejší sbory už si svoje těžké časy prožily, nebo už se alespoň dostávají z nejhoršího. Jen je prostě třeba tuto Boží vinici dál pečlivě zalévat, hnojit a opečovávat. ►

Obnova evangelické církve v severních Čechách a její proměna z církve, do které se evangelici rodí, v církev, kterou člověk při svém duchovním hledání objeví (je do ní Duchem svatým „přivanut“), můžeme s chvěním, avšak především s nadějí čekat i v jiných seniorátech. Rozvoj městských aglomerací, který jde ruku v ruce se stárnutím a vyliďňováním zemědělských oblastí venkova, přináší naději pro rozvoj městských sborů. Zvláště se to týká takových regionů, jako jsou právě severní Čechy. Koncentrace sborů není nijak veliká, zato jsou rozprostřeny v regionu velmi rovnoměrně, většinou ve městech a s dobrou dostupností pro svá předměstí a satelity. Budování živých křesťanských společenství (evangelické podoby) i na periferii severních Čech může být obrazem naděje, duhy na obloze pro zítřek ČCE. Být následovníky Krista je cesta nás všech, věřit, žít a pracovat v celé zemi jako evangelici je naše odpovědnost, náš úkol. Jsme v tom všichni společně. Periferie i centra jsou Českobratrská církev evangelická. **Tomáš Jun**

Podepsali:

Tomáš Jun, farář povšechného sboru
ČCE pro Ústí nad Labem
Jiří Šamšula, farář v Litoměřicích
Filip Němeček, jáhen v Chomutově
Tomáš Matějovský, senior Ústeckého seniorátu
a farář v Děčíně
Pavel Klinecký, konsenior Ústeckého seniorátu
a farář v Třebenicích
Radovan Rosický, farář v Roudnici nad Labem
Matěj Opočenský, farář Praha 10 – Vršovice
a administrátor Zruče nad Sázavou
Martin Bánoci, farář ČCE Teplice
Zdeněk Bárta, emeritní farář v Litoměřicích, člen
dozorčí rady Střediska Diakonie Litoměřice
Jakub Pavliš, místopředseda synodu
a místokurátor v Děčíně
Martina Šeráková-Vlková, farářka v Krabčicích
pod Řípem
Vlasta Erdingerová, seniorátní kurátorka; členka
dozorčí rady Diakonie Krabčice

EKUMENA

Philip Potter (1921–2015): Hledejte především Boží království a jeho spravedlnost!

Sto let od narození kazatele, který změnil tvář Světové rady církví

Před 100 lety se narodil Philip Potter, který v letech 1972 až 1984 působil jako generální tajemník Světové rady církví. Byl první černoch, který tuto největší ekumenickou organizaci vedl a stal se také jednou z nejvýznamnějších osobností ekumenického hnutí 20. století. Jeho osobnost může ekumenické snahy dodnes inspirovat.

Philip Potter se narodil 19. srpna 1921 na ostrově Dominica v Karibiku do nábožensky smíšené rodiny: matka byla metodistka, otec katolík. Philip vyrůstal s maminkou a prarodiči. Otec působil jako univerzitní profesor v Kanadě, a tak doma nepobýval. Dětství strávil Phillip na ostrově, kde žijí potomci původních obyvatel a také otroků z Afriky, kolonistů z Francie a z Anglie. Bylo to společenství mnoha národů i konfliktů. Právě zde chodil Philip jako mladý kluk do nedělní školy,

kde poznal biblické příběhy. Už zde pochopil, že na světě je mnoho různých národů a každý z nich má vlastní, svébytný příběh. Uvědomoval si, že je proto nezbytné, aby se všichni učili žít spolu a vést dialog. V pouhých 14 letech se stal učitelem nedělní a brzo také metodistickým laickým kazatelem.

Potter bere do náruče dítě Afričanky

Později se rozhodl studovat teologii a prohloubit své biblické znalosti z dětství a mládí. Předtím pracoval v právnické kanceláři, kde už jako mladý muž poznal otázku spravedlnosti. V roce 1944 začal studovat teologii na Jamajce a v Londýně. Po studiu ho poslala metodistická církev na Haiti, jeden z nejchudších ostrovů Karibiku, sloužit nejchudším. Tady do hloubky poznával, co je chudoba a jakou výzvou je pro toho, kdo chce kázat evangelium chudým.

Misie doma

Během studia se zúčastnil Philip v roce 1947 v Oslu první ekumenické konference křesťanských studentů. Účastníci pocházeli ze zemí, které proti sobě bojovaly v druhé světové válce, pocházeli také z různých církví. A zde hledali do budoucna společnou cestu. Konference to byla velice bouřlivá, Phillip ovšem zjistil, že v diskusích má co říct. Později sám tuto konferenci označil za událost, která ho získala pro ekumenu, pro společné hledání cesty v globálních otázkách. Když byla o rok později (1948) v Amsterdamu založena Světová rada církví (SRC), účastnil se jí Potter jako delegát mládeže. Vlastně už tady započala jeho cesta se SRC, kde v průběhu let sloužil v různých funkcích a postupně

se stával zásadní osobností ekumenických aktivit. SRC měla a dodnes má své sídlo v Ženevě. Právě sem byl Philip Potter povolán v roce 1954 jako pracovník a později jako vedoucí oddělení SRC pro mládež. Po sedmi letech byl povolán metodistickou církví do Londýna, kde byl pět let tajemník Metodistické misijní společnosti pro oblast Karibiku a Západní Afriku. Jeho hlavním tématem se stala misie a evangelizace. Poznával bílé misionáře, kteří byli vysláni do Afriky a do Karibiku. Začínal chápat, že misie znamená společně se učit, co je poslání křesťanů na tomto světě. Tehdy se rodila teologie *Missio Dei*, tedy že základem lidské misie je misie Boží, což celý pohled na misi měnilo. Misie znamená kázat Boží království a jeho spravedlnost nejen v Africe nebo v Karibiku, ale všude na světě, a to i tam, kde je křesťanství už po staletí „doma“, jako třeba v Evropě. Znamená totiž kázat evangelium a angažovat se pro spravedlnost, pro dobro člověka a celého stvoření. Toto nové chápání misie se stalo tématem mnoha konferencí a studií, kde se Philip intenzivně angažoval a často také provokoval, ale vždy v pokore a s respektem pro jiné názory.

Misie zůstává pro Pottera hlavním tématem i nadále, když se roku 1967 vrací do sídla SRC v Ženevě, aby tam působil jako ředitel oddělení pro světovou misi a evangelizaci. V tomtéž roce také navštívil Prahu, kde se zúčastnil Světové organizace křesťanských studentů.

Nová éra Světové rady církví

V roce 1972 byl Philip Potter zvolen generálním tajemníkem SRC, a začala tak její nová éra. Do úřadu generálního tajemníka vnesl Potter zcela novou dynamiku. Jeho hluboká zbožnost a zároveň radikální odhodlanost bojovat pro spravedlnost byla svojí radikalitou nová i provokativní. Svým poselstvím si však získal srdce mnoha lidí po celém světě. I já jako mladý student teologie v Tübingenu jsem patřil k těm, kteří byli tímto čerstvým ekumenickým duchem nadšeni. Tento teologický přístup nebyl jenom teorie, měl i velice praktické důsledky. Zmíním jeden příklad: Philip i celá SRC podpořili program proti rasismu v Jižní Africe, a to nejen skrze humanitární organizace, ►

kteřé pomáhaly obětem rasismu a apartheidu, ale i podporou humanitárních projektů různých hnutí pro osvobození, která za odstranění apartheidu bojovala. Našlo se ovšem i mnoho odpůrců, kteří postoj SRC kritizovali jako příliš politický, radikální nebo pro církve nepřijatelný.

s papežem Janem Pavlem II.

Kromě boje proti rasismu dal Phillip Potter SRC mnoho dalších impulzů. Vždy mu šlo i o praktické jednání. Například – když Bůh potřebuje pro misi v tomto světě muže a ženy, musí se to ukázat i v církevním životě. Tak SRC vytvořila program pro podporu žen v církvích a církevních organizacích.

Ekumena – miminko křesťanů

Jedním z vrcholů působení Philipa Pottera na postu generálního tajemníka SRC bylo 6. valné

shromáždění SRC v kanadském Vancouveru v roce 1983 pod heslem „Ježíš Kristus – život světa“. A pro příklad jedna epizoda: Při bohoslužbách měli účastníci přinést k stolu Páně symboly života. Shromáždily se tam květiny, chléb, ovoce a další. A jedna žena z Afriky přinesla své miminko a dala Philipovi do rukou. On holčičku vzal, ukázal ji všem a láskyplně houpal. Potom ji mamince vrátil. Tento příběh se stal krásným dokladem toho, že v ekuméně jde o budoucnost lidstva. Philip Potter působil jako generální tajemník SRC až do roku 1984. Celkem 12 let. V roce 1990 se pak se svojí druhou manželkou Bärbel přestěhovali do Stuttgartu, srdce Evangelické církve ve Württembersku. Právě zde se proti němu po jeho zvolení generálním tajemníkem SRC v roce 1972 vzedmul zvlášť silný odpor. Philip to komentoval: „To je Boží humor, že mne Bůh vede ve stáří právě tam, kde jsem měl nejvíce odpůrců.“ O šest let později zde slavil Philip své pětasedmdesátiny. Později se Potterovi přestěhovali do Lübecku, kde se Bärbel stala biskupkou. 31. března 2015 tady Philip Potter zemřel ve věku 93 let. I dnes nás může dědictví tohoto velkého ekumenika inspirovat, například právě v oblasti misie a evangelizace.

Gerhard Frey-Reininghaus, emeritní tajemník

ÚCK pro ekumenu, redakčně upraveno,

foto: archiv G. Frey-Reininghause

V ZÁKULISÍ

Reportáž psaná ve studiu

Jak vzniká audiopořad Parapodcast

Již několik měsíců mají (nejen) čtenáři Českého bratra možnost poslouchat Parapodcast – pravidelný pořad, který naše redakce připravuje. Jak ale takový audio pořad vzniká? V následující reportáži máte možnost nahlédnout do zákulisí.

Kdo čekal nějaké velké rozpočty nebo specializovaný (neřku-li profesionální!) tým, toho musím hned na začátku zklamat. Chtěla-li bych být cynik, svoji reportáž bych mohla začít (a hned zase skončit) tím, že v tom „zákulisí“ vlastně nic moc není.

Podcast (laskavý čtenář promine toto podivné slovo, které označuje zkrátka audio nahrávku) vzniká ve skromných podmínkách prakticky s nulovým rozpočtem, tedy půvabně po evangelicku „na koleně“. Tvůrčí tým, je-li možno jej tak nazývat, tvoří kromě mojí maličkosti ještě dva členové redakční rady – Jana Hofmanová a Jaroslav Pechar. Společně připravujeme scénáře, které vycházejí z jednotlivých příběhů *Parabile*, knihy Alexandra Fleka. Jelikož mají být naše pořady dramatickou adaptací této knihy, snažíme se také o co největší věrnost textu předlohy, takže vlastní autorskou invenci držíme značně zkrátka, abychom nezměnili význam či vyznění příběhu. Zmínění dva kolegové jsou navíc faráři, čímž je, jak doufám, zajištěna i teologická rovina věci.

Ponožka a izolepa

Pro čtenáře je zřejmě nejzajímavější fází samotný proces nahrávání. Naše „studio“, jak je s láskyplnou familiárností nazývám, tvoří však jen moje kancelář na církevním ústředí. Nahrává se přímo na mém stole, který je (z izolačních důvodů) překryt dekou. Na něm stojí lepenková „kukaň“, obalená utěrkami (opět slouží k odstínění nežádoucích ruchů) – můj vlastnoruční prototyp. A uvnitř této kukaně se nachází malý kondenzátorový mikrofon, izolepou připevněný ke stojanu. Ten je sice profesionální, ale je to stojan na fotoaparát, závit má tedy jiný rozměr a mikrofon na něj nepasuje. Za nahrávací kukani stojí velká skříň, která by mohla velmi nevhodně odrážet zvuk, a proto byla opatřena izolačním systémem značky Ikea – dekou, kterou jsem donesla z domova a přilepila na skříň taktéž izolepou. Jediným závanem profesionality je tak tzv. pop filter, předmět vypadající jako plácačka na mouchy, který slouží k eliminaci nežádoucích zvuků při řeči, jako jsou tzv. rázy (proud vzduchu vznikající při vyslovování některých hlásek, např. /p/, /b/, sykavek apod.) a další „zvukové nečistoty“. Pop filter jsem pořídila proto, že mi bylo poněkud žinantní, aby lidé mluvili do ponožky, kterou jsem dříve používala jako levnější variantu pop filteru.

Opomenuli počítač s freewarem na úpravu a nahrávání zvuku, ze zvukové techniky je to vše. Mikrofon je připojen skrze USB přímo do počítače, takže není třeba žádných zesilovačů, mixů ani zvukových karet. Inu, v jednoduchosti je krása.

My dva a mikrofon

Nahrávání samotné je vskutku komorní záležitost, není tudíž třeba mít žádné obavy, že by nesplňovalo protiepidemická opatření. Ve studiu se totiž současně nacházejí maximálně dvě osoby – herec a já, přičemž ani jeden z nás není pro svoji pozici jakkoliv školen (já v tomto případě plním roli režiséra, zvukaře i nahrávacího producenta). Na herecké židli se nám ovšem vystříдалa již celá plejáda statečných a ochotných, a to nejrůznějšího věku i geografického zakotvení. Své hlasy propůjčují zejména mladí, ovšem svým hereckým umem nás poctila i řada významných osobností evangelického *milieu* – a to včetně bývalé šéfredaktorky ČB Daniely Ženaté, několika kolegů z ústřední kanceláře, zahraniční posily Gerharda Frey-Reininghause anebo samotného synodního seniora.

Proces nahrávání je samozřejmě zdoluhavý a logicky se jedná o časově (někdy i jinak) nejnáročnější fázi přípravy pořadu. Přestože nahrát jeden díl nezabere čistého času déle než hodinu, v reálném čase to může trvat až měsíc – je to dáno tím, jak se nám daří zvat herce a jim jak se daří do studia přijít. Z technických (a v současnosti i hygienických) důvodů nahráváme každou roli zvlášť. Jednotlivé stopy jsou až postprodukčně skládány dohromady, a vytvářejí tak dialog. Většinu stop nahráváme ►

v pražském studiu, ovšem občas daný herec není schopen do Prahy přijet. V tom případě nahraje svůj part doma. Chvála budíž pokroku, neboť dnes již poměrně kvalitním nahrávacím disponuje téměř každý – ať už je to diktafon, mobilní telefon či mikrofón k počítači. Jedinou příčinou případné nižší kvality takové nahrávky je pak nedostatečnost zvukové izolace nebo nevhodnost nahráva-

cího prostředí (např. ozvěna, šum). Tyto nešvary samozřejmě vyhladíme nebo aspoň zredukujeme v následné postprodukci v rámci remasteringu nahrávky.

Zvuk se dělá potichu

Důležitou součástí každého audio pořadu je samozřejmě hudba. I tu připravují dobrovolníci z řad evangelické veřejnosti. Chtěla bych ovšem na tomto místě vyzdvihnout nejen kvalitu hudebních stop, ale také obrovskou vstřícnost a skvělou spolupráci se všemi hudebníky, kteří nám dosud své kusy poskytli. A je mi ctí, že mezi nimi jsou např. Filip Boháč či Pavel Klinecký.

I hudba se pochopitelně nahrává zvlášť, a to na detašovaných pracovištích – tedy po domech či farách interpretů.

Podstprodukci, podobně jako scénář, režii, zvuk a produkci mám na starost já. Tato fáze zabere taktéž poměrně dost času, neboť zde přichází na řadu střihání, čištění, ekvalizace a další úpravy jednotlivých stop a jejich řazení za sebe. Také je třeba doplnit různé ruchy a zvuky (hollywoodským slovníkem „zvukové efekty“), které vyžaduje scénář: např. ruch ulice, zazvonění tramvaje, zvuk položení sklenice na stůl nebo sirénu sanitky. Jakmile je tato mravenčí práce u konce, je třeba ještě stopy smíchat a vygenerovat zvukový soubor (.wav či méně kvalitní .mp3) – ten se nahraje na církevní soundcloudový profil a je vyhráno. Pak už zbývá jen blaženě vychutnávat ten sladký pocit slávy a dobře odvedené práce.

Protože všichni, díky nimž Parapodcast může spatřit světlo světa (herci, hudebníci a další), odvádějí svoji práci bez nároku na honorář, a tedy z čiré lásky k církvi, patří jim na tomto místě můj olbřímí dík. Je zřejmé, že bez jejich příspěvku by žádný z podcastu nevznikl. Zvláštní poděkování patří také autorovi předlohy a řediteli nakladatelství Biblion, A. Flekovi, který nám dal svolení knihu zdramatizovat.

Doufám, že všem, kteří se na přípravě pořadu jakkoliv podílejí, spolupráce – přestože je to tak trochu „punk“ – podobně jako mně přináší radost.

Všechny díly Parapodcastu jsou zdarma

k poslechu na církevním soundcloudu:

www.soundcloud.com/ecirkev

Adéla Rozbořilová

SAMOFINANCOVÁNÍ CÍRKVE

Vidíme-li novými očima, dějí se nové věci

Po přijetí zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi narostl tlak na to, abychom se zabývali církví především po stránce ekonomické.

Jsme nuceni připravit se na dobu, která je už na dohled, kdy ze státních zdrojů církev nedostane ani korunu. Stalo se to hlavním tématem a vy-

padá to, jako bychom nežili ničím jiným, snad kromě dalšího ohrožení v podobě všudypřítomné pandemie, která naše obavy jen posiluje. A jelikož máme za provoz církve odpovědnost a vidíme na prvním místě problém financování, nahlížíme církev z pozice zřizovatelů a řádných hospodářů. Řídit církev jako firmu. Takhle jsem to sice nikdy neslyšel, ale do jisté míry toto heslo odráží naše současné rozpoložení a zaujetí.

Reformace ve své době zdůrazňovala nauku církve, využívajíc k tomu katechismy, písně, systematicko-teologické traktáty. Dnes jsme položili důraz na funkčnost církve. Je to pochopitelné z hlediska bezprecedentní změny financování církví a jejich osamostatnění vůči státu. Musíme se s odlukou vyrovnat a přijmout bolestivé a nutné změny. Projevem tohoto zaměření jsou nejrůznější grafy, tabulky, prognózy, kolonky „má dáti – bude mít“, projednáváné na synodu a tlumočené v jednotlivých sborech. Všechno jde velice rychle, do plné odluky zbývá pouhých devět let a nutně to vzbuzuje obavy a nezřídka pocity marnosti. Z mnoha menších sborů slyšíme, že takové nároky nemůžou zvládnout.

Na tuto krizi nemám lék, nicméně bych rád alespoň pootočil úhel pohledu. Zkusme se dívat na církev, jaká je a vždy byla: jako na bohoslužebné dění, propojující Boží a lidskou aktivitu. Německý teolog G. Ebeling píše ve své

dogmatice, že církev nepořádá bohoslužby, církev sama je bohoslužba. To je její pravá podstata. Jde o dění, ne zcela vykazatelné statisticky, jde o dění v Božím silovém poli, o stálou komunikaci mezi Bohem a člověkem, mezi Bohem a celým jeho lidem. V tomto ohledu nese církev stejné genetické znaky jako její původní zřizovatel, tedy Boží Trojice, která znamená společenství Božích osob. Těžko něco takového vsunout do několika řádků; víc než o reflektovanou víru jde o zkušenost života, ponořeného do Boží přítomnosti, o zakoušení jeho moci a lásky. Jak osobní duchovní život, tak všechny organizační problémy a finanční projekty jsou součástí tohoto dění.

Tím vůbec nezlehčuji problém samofinancování církve, požadované částky peněz zůstanou stejně vysoké, před tím nemůžeme uhnout. Ale věřím, že pozdvihneme-li svou hlavu i svůj pohled srdce, nepřipadnou nám ta čísla tak závratná. Jak jsem si nedávno přečetl v jedné knížce: Vidíme-li novými očima, začnou být možné nové věci. Začnou být možné lepší věci. Co se nám zdá nemožné, zítra můžeme vidět jinak.

A tak si stavím proti převládajícímu socio-ekonomickému scénáři darovaný vzdoroscenář života církve jako společného projektu s Boží Trojicí, církve jako místa chvály, modliteb, zvěstování, odpuštění, povzbuzení i napomenutí, jako místa, kde jde o peníze až ve druhé řadě coby odpověď na Boží jednání s námi a mezi námi. A pevně věřím, že naše odpověď nebude moci než bohatě zrcadlit přijatou Boží lásku a vrchovatou porci milosti. Na co jiného ještě spoléhat?

Je výtečné, s jakou vervou se věnujeme hospodářskému zajištění, kolik invence je za vznikem strategického plánu, správou personálního fondu a všemi přípravami na nejbližší budoucnost, která už začala. V tomto nesnadném období nám může pomoci naše sebeuvědomění – ne zřizovatelů povšechného či farního sboru, nýbrž účastníků Božího díla, kde se na prvním místě děje společná oslava Boha Otce, Syna i Ducha svatého.

Marek Zikmund,

senior Moravskoslezského seniorátu

Quo vadis, ČCE?

Pár poznámek k restrukturalizaci církve

Kam kráčíš? Lepší asi je zeptat se: Kam pluješ? Vždyť církev je spíš loď než pocestný.

Koho se na to zeptat?

Někoho u kormidla nebo na kapitánském můstku? Je vůbec nějaká mapa? Nebo ji máme vytvořit? Nebo se zeptat někoho od plachet? Odkud vítr fouká? Jak plachty nastavit?

Nebo: Máme vůbec vesla? Máme se zeptat veslařů, kolik mají sil a na jaké tempo si troufají?

Nebo se zeptat všech na lodi, co se jim na téhle cestě líbí nebo co si od ní slibují?

Nebo bychom se měli zeptat, jaký je cíl? Koho se vlastně zeptat?

Přemýšlení o církvi, resp. o jejím budoucím uspořádání, je v poslední době nesené převážně motivem „(finanční) udržitelnosti“.

Bude dost peněz na platy farářů a provoz sborů? Nakolik jsou vůbec potřeba faráři?

Bez farářů vášnivě zaujatých teologií to nepůjde. My faráři jsme začali fušovat do terapie, psychologie, managementu, stavebnictví, PR, sociální práce... V tom jsme více méně špatní. A rozhodně zastupitelní. V teologii zastupitelní nejsme.

Je nutné přesvědčivé, silně, výrazně interpretovat život kristovský. A to je těžké a chce to hodně energie, trpělivosti a kreativity. Doba se totiž v posledních desetiletích dost posunula, je výrazná

a jednostranná v chápání života. Tím proniknout – to chce hodně energie, síly, teologické erudice.

Farářů bude stačit patrně méně, budou moci pracovat na menší úvazek (z mé zkušenosti to může být osvobozující), budou připravovat dobré programy, aby s nimi mohli pracovat i laici...

Jak přemýšlet o svém sboru? Mně to vychází takhle:

- a) Odvíjet přemýšlení od Krista, od kristovské „události“, od toho, jaký průhled se otvírá, jaká změna se děje. Bez toho je církev dávno ztroskotaný vrak.
- b) Odvíjet přemýšlení od toho, jak to v našem sboru je, co se děje s námi a mezi námi. Pak může převládnout vděčnost. Moje zkušenost: Může nás být málo, a přesto to může být krásné. Bez toho nás zlomí „negativní vize“.

Když budeme odvíjet přemýšlení o církvi od toho, kolik nás je, jak sehnat víc peněz, jak udělat PR, jak to podle (tabulkových) odhadů bude, co (všechno) musíme udělat, aby náš sbor mohl dál existovat atp., tak to bude stejné, jako když začneme přemýšlet o svém manželství zvenku, bez tepla vztahu, nebo dokonce bez toho druhého.

Pak se nutně objeví „negativní vize“. I apely, které vypadají pozitivně (na „otevřenost“ sborů a jejich „sebevědomí“, neřkuli vypočítávání, kolik procent z platu bychom měli platit, abychom mohli mít „hlavu vzhůru“), se těmi negativními vizemi (nebo bludy) stanou.

Moje vize církve budoucnosti je taková:

- Budou („jen“?) malá, živá, aktivní, ekumenická společenství.
- Když to, co se ve sboru děje, bude stát za to, peníze budou...
- Oboje považuji za dobrou zprávu.

Pavel Jun

Jak důležité je snít společně

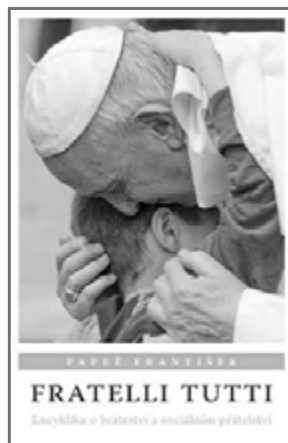
Encyklika o bratrství a sociálním přátelství

N ikdy bych si byla nepředstavovala, že kdy budu číst papežskou encykliku s tichým jásosem nad tím, jak mi „sluha sluhů Božích“ mluví z duše. A přece je to tak: Útlá knížka hlavy katolické církve, která shrnuje a prohlubuje leccos z toho, co papež František v posledních letech při různých příležitostech formuloval, působí osvobodivě. Přestože jejím východiskem je kritická diagnóza stavu současného světa, rozděleného různými „obránnými zdmi“, neulpívá na tom, nad čím by si člověk někdy zoufal, ale vede k neideologickému promyšlení toho, jak můžeme jako křesťané neblahou situaci (z)měnit.

Papež, který v tomto roce oslaví pětasedesátiny, úvodem zmiňuje, jak velký význam měl pro jeho promyšlení dnešních světových problémů dialog s velkým imámem Ahmedem Al-Tajibou z Iráku. Je to první z odvážných gest, jimiž po vzoru Františka z Assisi překračuje hranice původu, národnosti, společenského postavení, náboženství a kultury směrem k tomu, co nazývá univerzální láska či univerzální bratrství. Od Františka z Assisi, který se slovy *Fratelli tutti*, tj. všichni bratři, obracel na své následovníky a přátele, aby je vyzval ke způsobu života, který se bude vyznačovat „chutí evangelia“, ostatně pochází i italský titul knihy.

Cesta od „stínů ve světě, který se uzavřel“ pro současného papeže nevede přes abstraktní morální požadavky, protože ty si můžeme vždycky uzpůsobit tak, abychom je zdánlivě naplňovali i tehdy, když se s nimi fakticky mýjíme. Dějiny křesťanství jsou takových příkladů plné. Ke změně poměrů se podle Františka nedobereme jinudy než soucitem s „cizincem na cestě“, jak je nadepsána kapitola vycházející z podobenství o milosrdném Samaritanu. K lidštějšímu světu se nedá dojít jinak než postupným proměňováním smýšlení každého z nás. Tento zřetel vyjadřuje i podtitul knížky: nikoli sociální politika, nikoli sociální otázky, nýbrž sociální přátelství.

Osobně mě na encyklice snad nejvíc oslovuje, jak citlivě vyvažuje to, co je na jednotlivci, a to, čeho se dá dosáhnout jen společným postupem. V době různých rychlokvašených projektů na dokonalý svět František nenabízí hurá řešení, ale spíš klade otázky, o kterých jsme už skoro zapomněli přemýšlet. K čemu je dobré osobní vlastnictví a kde jsou jeho meze? Můžeme ještě mluvit o „spravedlivé válce“, když vzhledem k novým technologiím každá válka znamená smrt mnoha civilních obyvatel, uprchlické vlny, devastaci celých území? Lze

dosáhnout smíření bez sporů? Jaký je vztah mezi pamětí a odpuštěním? A i když ne každý musí souhlasit s autorovými závěry, je jeho laskavé přemýšlení podnětem a inspirací k přemýšlení vlastnímu.

Za zvláštní klad považuji to, že encyklika nejenže mluví civilním, skoro nenáboženským jazykem, jaký v dokumentech tohoto typu není obvyklý, ale projevuje dokonce vzácný cit pro to, jak jazyk, kterým mluvíme, ukazuje, čím překypuje naše srdce: Krásné jsou například pasáže o rozdílu mezi bližním a „společníky“, kteří „společně sledují určitý zájem“ (s. 63), nebo o rozdílu mezi *megatrendy* a společnými snahami (s. 89).

Na některých místech současný papež nezapře svůj latinskoamerický původ. Například tam, ►

kde evropské kultury mnohdy xenofobně ulpívají na národech a etnikách, pracuje papež s otevřeným pojmem lid, jemuž rozumí jako souhrnu obyvatel země. Takto chápaný lid je podle něho „ochoten nechat se uvádět do pohybu, přijímat výzvy, být rozšiřován a obohacován druhými, a tak podporovat svůj růst a rozvoj“ (s. 90).

Patří ke stylu papeže Františka, že místo křesťanství povinností a mravních závazků zve na cestu evangelijní radosti. Je to cesta úzká, která nekoresponduje se „společností, která usiluje o rozkvět, ale kutrpení se obrací zády“. Prožívat své bratrství

s druhými nám „ukazuje, jak snít a proměnit náš život v nádherné dobrodružství... Jsme-li sami, vystavujeme se nebezpečí, že uvidíme přeludy, věci, které tu nejsou. Ale sny, ty se vytvářejí společně“ (s. 16).

Bratr papež zkrátka napsal knihu, kterou může číst s velkým osobním užitekem každý. A to se málokdy povede.

Papež František: Fratelli tutti. Přeložil Jaroslav

Brož. Praha: Karmelitánské nakladatelství,

2021. 178 s.

Šárka Grauová

RECENZE

Pěkně po cikánsku

Viktor a František. Dva Romové, spíš cikáni, vlastně cigáni. A k tomu Štěpán Smolen, který se v knize tituluje český gádžo a kněz. V první části knihy rozmlouvá s Viktorem, v druhé s Františkem, v té poslední s oběma dohromady.

My všichni máme jistou představu o tom, jak cikáni v Česku žijí, a většinou se nepletme. Když si to ale člověk tady čte, určitá „drsnost“ té reality ho stejně dostane. Copak nemůžou někdy taky žít „normálně“?! Přitom nás vyvede z míry i to, s jakým klidem to tady ti dva popisují.

To všechno, s čím se potýkají, ať už vinou svojí, nebo někoho jiného, a z čeho na nás dýchá skoro až hrůza, je tady popisováno s klidem, bez emocí, jakoby nic. A o tom, kdo za to může, se tu nedebatuje.

Co všechno se podílí na tom, jak to s těmi cigány u nás dopadá?

Dědičnost? Do jisté míry. Povahové rysy? Taky. Okolnosti? Určitě. Co však do těch okolností patří? Za co můžou oni sami, a za co my „bílí“? Jenomže zrovna tomuhle, ač je to samo o sobě dost velké téma, se tahle kniha nevěnuje.

O co tedy jde? No to se přece pozná už z názvu té knihy, je to cikánská víra, jak taky jinak, když rozhovory vede kněz...

K té víře dospěje i Viktor i František, co tomu ale předchází? Jak dlouhá je to cesta?

Sama jsem byla Romům nablízku několik let, když jsem působila ve věznici jako pomocník kaplana. Za co „seděli“? Opakovalo se to pořád

dokola – od krádeží k drogám, od drog ke krádežím, taky šlo o neplacení alimentů. Většinou žádné velké zločiny. A ti odsouzení se skoro všichni tváří poslušně, všichni chtějí s těmi špatnostmi skončit, oni jsou si dokonce jisti, že s tím skončí. Jenomže v praxi se dost často vracejí, protože na svobodě padají do toho zlého začarovaného kruhu znovu a znovu. I Viktor si vězení vyzkouší. A s Františkem jsou ze stejného těsta. Drogy – děsná jízda, pak, občas, se

podaří vyváznout – „s drogama je konec!“ A pak je to nanovo. Taky každá nová holka je fantastická, s ní budu už napořád, ale najednou malér, scény s křikem, rvačky... A já bych opatrně řekla, že ani s tou jejich křesťanskou vírou to nebude jinak. Že i ona je „cikánská“; ty *ups and downs* se i jí dotýkají... Jeden měsíc trvá to fantastické „uvěření“, provázené totální změnou postojů – k manželce, k závislostem, k celému světu... A pak je zase pád dolů. Znáš to od nich dobře, skoro mě to už nebaví číst.

Je ale dobré zdůraznit, že postoj kvíře je u cikánů o hodně jiný, než je ten náš, je daleko „normálnější“, obvyklejší. Ti, kdo ve věznici, aspoň ve Vinařicích, navštěvují kaplana a účastní se bohoslužeb, jsou Romové z 90 procent.

Jenomže těmi pády kniha kupodivu neskončí. V poslední části, nazvané Viktor & František, se stane cosi, co bych vlastně nečekala.

Seznámili se ve fabrice. Viktor vzpomíná – „Když jsem se s Giou (Františkem) prvně potkal, jel

zrovna v sázkách. Prohrával ve Fortunách a pak chodil a škemral u lidí o dvě stovky... On ve mně zas viděl toho feťáka.“ Ale něco se nějak sběhne, oni se sblíží a najednou se spolu baví o Bohu. Pak dokonce začnou chodit na katolickou faru, za otcem Pavlem. A z toho už se jen tak vycouvat nedá. Naopak to jde hloub a hloub. Na to, abychom to brali jen jako další dílčí *up*, po němž bude fatálně další *down*, to trvá příliš dlouho. Oba berou věc vážně, to už mají každý několik dětí, kostel zasáhne celou rodinu...

A co zasáhlo mě? Ta opravdovost, která není naoko. Když cikán něčím žije, je to vždycy naplno. Co to tady znamená konkrétněji? Určitě způsob, jakým o Panu Bohu mluví. Skoro jim to závidím, já takhle mluvit neumím a jejich opravdovosti i nadšení věřím, je věrohodné! Skutečně mě to přesvědčilo o tom, že ty cikánské pády nemusí být do konce věků. To je přece nadějně, ne?

A ještě ráda dodám – Štěpán Smolen psát umí. Tady je to vidět. O pěkných decentních fotografiích nemluvě...

Jana Plíšková

RECENZE

Prokletí Bílé hory

Při příležitosti 400. výročí bitvy na Bílé hoře vydalo nakladatelství Filozofické fakulty Univerzity Karlovy pozoruhodný soubor povídek, které tuto epochu tematizují. Antologii sestavili přední literární vědci, specializující se na českou literaturu 19. století, Václav Vaněk a Petra Hesová. Představují v ní devět autorských děl literátů 19. století. Jsou mezi nimi zahrnuta jak jména i dnešnímu čtenáři velmi dobře známá (A. Jirásek, Z. Winter, J. Arbes), tak novely dnes již zapomenutých autorů (Jan Erazim Vocel, Gustav Pflieger Moravský či Eduard Herold).

Jak editoři připomínají ve svém komentáři, je pro prózu české provenience příznačný ten rys, že navzdory „oficiálnímu“ – katolickému

způsobu prezentace Bílé hory jakožto místa velkého vítězství vnímal tento vojenský střet i s jeho konsekvencemi český národ především jako bolestivou ránu. Tento narativ tvoří i ideové pozadí povídek, obsažených ve zmíněné antologii: Nasáklost tématu hořkým patosem i pietou ostatně předjímá už báseň *Nářek na Bílou horu*, která celý výbor otvírá:

*Horo, horo, vysoká jsi, / neslyšíš žalostné hlasy,
/ nespatriš ni slzy vroucí / z očí vlastence kanoucí.*
Snad i proto zvolili pořadatelé jako název knihy citát z básně, v níž básnický subjekt Bílou horu proklíná. Kletba vůči ní se objevuje u několika různých autorů, což lze považovat za další doklad toho, že tragičnost a fatalismus ve vztahu ►

k bělohorským událostem byly zakořeněny v české národní kultuře i staletí poté.

Z literárněhistorického hlediska odpovídají prózy (přes citlivost zpracované látky) jazykovým i estetickým konvencím své doby, tj. přibližně poslední třetiny 19. století. Mísí se tu sentimentální, melancholické pojetí s pasážemi historizujícího a edukativního rázu. Zajímavá je v tomto ohledu například povídka Jana Erazima Vocela, básníka, spisovatele, ale také zakladatele české archeologie, který do svojí novely *Hlatipisec* (poprvé vyšla r. 1834 německy) vedle jímavých, romantizujících pasáží v kulísách Prahy přelomu 16. a 17. století zahrnul také naučné pasáže z oblasti mineralogie.

Kromě již zmíněného literárněhistorického komentáře Hesové a Vaňka doprovází beletristickou část ještě komentář historický z pera Jiřího Mikulce. Obě studie výrazně pomohou dnešnímu čtenáři, jemuž je vzdálena jak doba (po) bělohorská, tak i 19. století, se v společenských a politických souvislostech zorientovat. Pomocný aparát dotvářejí poměrně podrobné medailonky jednotlivých autorů a také rozsáhlé vysvětlivky, které čtenáři pomohou objasnit význam některých nejasných výrazů či reálií. Některé prózy jsou pak svým archaickým jazykem i čtenářskou výzvou (např. *Hlatipisec*).

Pečlivě zkomponovaný a připravený soubor novel, tematizujících bitvu na Bílé hoře, je důstojný a nepatetický monument této zásadní události českých dějin. Kniha *Horo Bílá – horo kletá!* však není jen historizující připomínka. Podává cenné svědectví o bohatství, různoro-

dsti a pestrosti české literatury. Motivy viny, bolesti či vykořisťování svoji dobu dalece přesahují a rezonují i v pozdějších dobách. Stejně tak – jak připomínají i samotní editoři – s 19. stoletím neskončil ani literární zájem o Bílou horu. Objevuje se i v dílech století nadcházejícího, např. u J. S. Machara, V. Dyka či J. Durycha.

„*Horo bílá – horo kletá!*“ Povědky z bělohorské doby. Praha, Filozofická fakulta UK 2020, 663 s.

Adéla Rozbořilová, foto: ff.cuni.cz

POSLEDNÍ SLOVO

„Pane, dej, ať nás nic už nerozdvojí“

„**R**odina je základ státu“. Takhle se to s oblibou říkalo a psalo v socialistickém Československu, v ČSSR.

A naopak na jednom z tisíců plakátů a letáků, co zdobily Československo po 21. srpnu 1968, stálo: „Přátele si vybíráme, za bratra však nemůžeme.“ Je na tom kus pravdy, a to nemluvíme o tom vtipném kontextu; nejsem si ale bohužel jista, zda

tomu fóru, o který tenkrát s vykřičníkem šlo, dnes ještě všichni porozumějí.

Ovšem proti tomu stojí taková tvrzení jako „pevná rodina“, „rodina je definována věrností a láskou“, „rodina je naše bohatství“ atd. To je taky pravdivé.

Rodina se opravdu ctíla po staletí; sice ne jako základ státu, ale jako základ pevných vazeb.

Takhle se prostě žít má. A ten, kdo vyroste a z rodiny odchází, kdo začíná tvořit rodinu svoji, v ideálním případě na tom základu staví dál. Takže tu pak není místo pro rozvod, pro děti odstrčené do dětského domova ani pro dědečka a babičku v domově důchodců. Po staletí se to tak víceméně ctilo, a dnes? Co se změnilo?

Asi polovina manželství se rozpadá. Což dotyčným nebrání v tom se ženit a vdávat poměrně rychle znovu. Vedle toho stojí, že polovina dětí se narodí nesezdaným. A čtvrtina dětí vyrůstá v neúplné rodině. Tyhle ne příliš radostné statistické údaje se vrší jeden na druhý. A teď, ještě vedle toho, tu máme jeden nový pojem – „rodiny sešíváné“ nebo, moderně, „patchworkové“. Už jste o tom slyšeli?

Co vlastně znamená patchwork? To se poskládají, sešijí zdánlivě nesourodé kousky látek, které ale pak dohromady pěkně a vesele ladí.

A že se tak říká rodině? Ano, je to docela trefné a je to opravdu až dnešní „výmysl“, ono se to totiž fakt hodí přesně na ty kuriozity, co vznikají dnes a co před několika desetiletími k vidění nebyly.

Musí se to v té „rodině“ totiž poskládat – nevlastní maminka, nevlastní tatínek, stejně sestríčka či bratříček – „Já patřím k té první mamince, ale ty až k té druhé, a teď se všichni těšíme, že se té třetí brzy narodí miminko!“ „A za týden bude mít ta druhá máma narozeniny, sejďeme se úplně všichni! My si totiž všichni bezvadně rozumíme.“ No a ti rozvedení si pěkně poblahopřejí! Tak tomu se dnes říká sešíváná, neřkuli patchworková rodina, před 30 lety by se tomu možná řeklo „blázinec“ a před 80 bží dopuštění. Ale na to kuriózní soužití se ten název hodí, ne?

Tak co si o tom myslet?

Ti sešívání vypadají rozverně a říkají: „Je to super!“ Jenomže já mám kolem sebe, Bohu díky (!), několik svých šťastně sezdáných dětí a raduju se z malých vnoučat. A vidím, jak se těm vnoučátkům žije, když je kolem nich to šťastné „normálno“, tedy jen jeden táta a jen jedna máma, kteří jim dávají jistotu, že tak to bude navěky. Jsem si jista, že správně je to takhle a ne jinak.

A není to „super“; je to zkrátka navýsost dobré.

Jana Plíšková

písně | úvahy | audioknihy

K POSLECHU V
EVANGELICKÉM
AUDIOARCHIVU

soundcloud.com/ecirkev

Kde nás najdete:

Audioarchiv najdete pod názvem „ecirkev“ i na platformě Spotify či Apple

Každé pondělí zveřejňujeme modlitbu na www.ecirkev.cz/modlitba

Každou středu poslouchejte biblické úvahy kazatelů na www.ecirkev.cz/slovo

Zprávy o dění v církvi i ekumeně najdete na www.ecirkev.cz

Novinky sledujte a sdílejte i na facebooku www.facebook.com/ecirkev

V obraze s námi budete i díky instagramu: www.instagram.com/evangelickacirkev

pole vlčích máků u Dolní Rožínky

foto: V. Zikmund

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Adéla Rozbořilová
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman,
Jana Hofmanová, Ondřej Kolář,
Tomáš Pavelka, Jaroslav Pechar,
Lenka Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

foto: Benfoto

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

zářijového čísla je 13. 8. 2021.

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové
podobě: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05
Praha 1, tel.: 222 316 306,
732 324 956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x
ročně, jednotlivá čísla 30 Kč
roční předplatné 350 Kč
do zahraničí 900 Kč
sponzorské 600 Kč
Informace o předplatném podá,
objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
Facebook: Český bratr,
instagram.com/ceskybratr
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme / Média /
Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace
- audioverze
- řazení podle rubrik
- odkazy na jednotlivé příspěvky

ISSN 1211-6793

V roce 2021 se Český bratr věnuje tématu církevního společenství.

Zajímá vás

- spiritualita?
- křesťanské kořeny evropské kultury?
- úloha církví a náboženství v dnešním světě?

Pojďte studovat

Teologii křesťanských tradic

na Institut ekumenických studií v Praze

- ❖ bakalářské studium na Karlově Univerzitě, Evangelické teologické fakultě
- ❖ vhodné zejména pro ty, kteří studují další obor či již pracují
- ❖ ekumenicky otevřený a odborně fundovaný přístup
- ❖ prostředí přátelských vztahů mezi studenty a vyučujícími
- ❖ studium spojené s rozvíjením spirituality

Přihlášky ke studiu se přijímají
do 10. srpna 2021

„Nejvíce vzpomínám na přátelskou a otevřenou atmosféru na IES, kterou jsme zažívali, i když se během studia setkávají lidé z různých křesťanských tradic či bez vyznání, lidé různého věku a názorů.“

Z. H., učitelka jazyků
Českokobratrská církev evangelická

„IES mi dal především schopnost vzájemné tolerance, možnost velmi otevřené diskuze, rozvíjel ve mně schopnost k naslouchání druhým a schopnost dobírat se určité pravdy ve vzájemném dialogu s druhými... a také mi dal manželku.“

P. H., historik
nepokřtěný

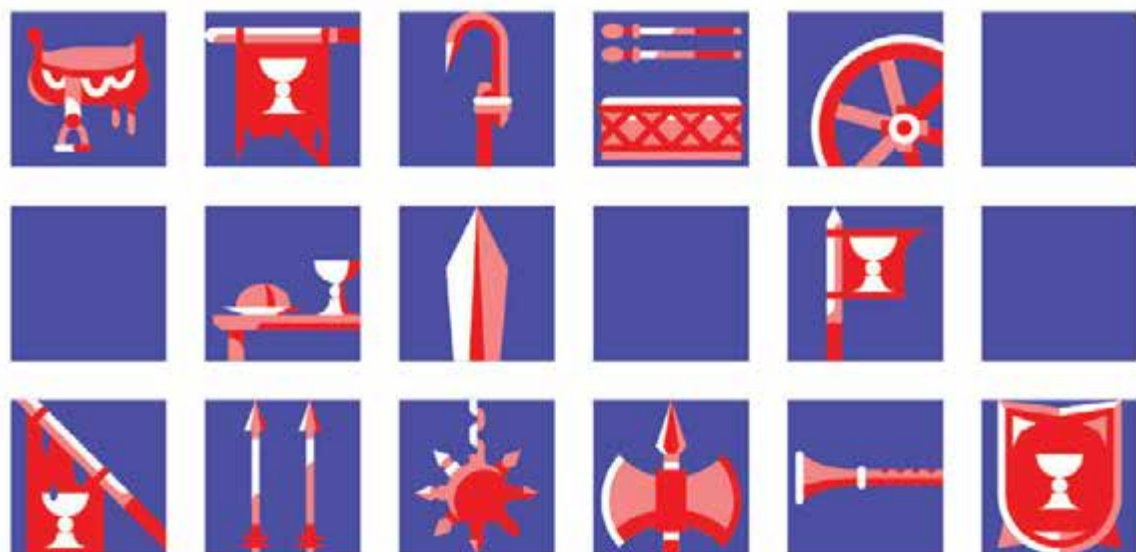
„Studium IES mě hodně posunulo v porozumění textu či informacím obecně i v nezávislém, kritickém myšlení. V době postpravdivé... k nezaplacení. Díky získaným znalostem mohu učit semináře typu 'Understanding the Context' nebo 'Current Social Issues from the Global Perspective'.“

M. P., učitel angličtiny a tělocvik
Římskokatolická církev

Další informace na
facebook.com/ekumenapraha
www.iespraha.cz
www.etf.cuni.cz
Kontakt: tkf@etf.cuni.cz
221 988 626

Sjezd (nejen) evangelické mládeže

(NE)PŘÁTEL SE NELEKEJME, NA MNOŽSTVÍ NEHLEĎME

24.–26. 9.
2021

→ TÁBOR

www.sjezd2021.cz

přednášky FRANTIŠEK ŠTĚCH, PAVEL RATAJ,
PAVEL HOŠEK, PETR SLÁMA, ELIŠKA GEISLEROVÁ,
JAKUB MARTINŮ

slam poetry ANATOL SVAHILEC

divadlo DRAK'N'ROSES, JERONÝM PRAŽSKÝ

kapely TERNE ČHAVE, OOPS

workshopy, besedy, koncerty, sportování, akční
hra, procházka, bohoslužby

Partneři projektu:

